

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra aplikované ekonomie a ekonomiky

Diplomová práce

Struktura úspor českých domácností v závislosti na vývoji ekonomiky ČR

Vypracoval: Bc Michaela Jarolímková
Vedoucí práce: Ing. Jiří Alina, Ph.D.

České Budějovice 2021

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Michaela JAROLÍMKOVÁ**
Osobní číslo: **E19231**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Téma práce: **Struktura úspor českých domácností v závislosti na vývoji ekonomiky ČR.**
Zadávající katedra: **Katedra ekonomiky**

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Cílem práce je na základě analýzy struktury úspor českých domácností nalézt souvislosti platné ve vztahu k vývoji ekonomiky České republiky. Dílčím cílem je provedení vyhodnocení s případným návrhem pro určité subjekty.

Osnova:

1. Úvod
2. Struktura úspor českých domácností
3. Vývoj ekonomiky v České republice
4. Souvislosti mezi strukturou úspor a vývojem ekonomiky České republiky
5. Vyhodnocení
6. Závěr

Rozsah pracovní zprávy: **50 – 60 stran**

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- Ahiakpor, J. C. W. (2019). Reinterpreting Keynes' macroeconomics: economic policy, employment and growth. New York, NY: Routledge.
- Artl, J., Čutková, J., & Radkovský, Š. (2001). Analýza spotřební funkce v podmínkách ČR. Česká národní banka.
- Filip, M. (2006). Osobní a rodinné bohatství: jak chytře investovat. Praha: C. H. Beck.
- Holman, R. (2017). Dějiny ekonomického myšlení (4. vydání). Praha: C. H. Beck.
- Keynes, J. M. (1963). Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz. Praha: Československá akademie věd.
- Revenda, Z. (2012). Peněžní ekonomie a bankovníctví (5., aktualiz. vyd). Praha: Management Press.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jiří Alina, Ph.D.**
Katedra ekonomiky

Datum zadání diplomové práce: 21. ledna 2020
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2021

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Pracoviště: 370 01 České Budějovice

Ing. Jiří Alina, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 10. března 2020

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum: 14. dubna 2021

Podpis studenta: _____

Poděkování

Na tomto místě bych velmi ráda poděkovala svému vedoucímu diplomové práce Ing. Jiřímu Alinovi, Ph.D., za jeho cenné rady, odbornou a vřelou pomoc, ale především za velmi přínosné připomínky při psání mé diplomové práce.

Obsah

1. Úvod	7
2. Teoretická část	9
2.1. Spotřeba a úspory domácností.....	9
2.2. Finanční trh a finanční zprostředkovatelé	12
2.3. Struktura úspor	13
2.3.1. Netermínované a termínované vklady	15
2.3.2. Stavební spoření.....	16
2.3.3. Penzijní fondy	17
2.3.4. Životní pojištění.....	20
2.3.5. Investiční fondy	21
2.4. Vývoj České republiky.....	24
3. Metodika a cíle práce.....	28
3.1. Metodika diplomové práce.....	28
3.1.1. Statistická analýza.....	29
3.1.2. Výzkumné otázky	32
4. Praktická část	33
4.1. Struktura úspor českých domácností.....	33
4.2. Vývoj ekonomiky v České republice	42
4.3. Souvislost mezi strukturou úspor a vývojem ekonomiky České republiky ...	52
4.3.1. Vícenásobný regresní model.....	55
4.3.2. Korelační analýza	62
5. Vyhodnocení.....	64
5.1. Shrnutí	65
5.2. Doporučení	67
6. Závěr	71
7. Summary a keywords	73
8. Seznam použitých zdrojů.....	74
9. Seznam grafů, obrázků a tabulek.....	77
10. Přílohy	79

1. Úvod

Úspory domácností vytváří důležitou součást makroekonomického prostředí každého státu, a proto je velmi důležité jim věnovat náležitou pozornost. V rámci problematiky úspor domácností je řešena například struktura úspor, ale zároveň také vývoj úspor v čase či hodnota míry úspor. Právě struktura úspor může odhalit, jaké je chování domácností či jakým směrem se vyvíjí přístup domácností k osobním financím.

Při sledování vývoje úspor českých domácností je velmi účelné sledovat zároveň i makroekonomické ukazatele státu, a jejich vývoj, za shodné období, neboť na základě analýzy této problematiky je možné predikovat budoucí vývoj úspor a zároveň ještě lépe pochopit chování domácností dané země.

Z této myšlenky vychází i cíl diplomové práce. Hlavním cílem je na základě analýzy struktury úspor českých domácností nalézt souvislosti, které jsou platné ve vztahu k vývoji ekonomiky České republiky. Nedílnou součástí tvoří vyhodnocení zjištěných poznatků, jejich shrnutí a následné doporučení, představující dílčí cíl diplomové práce.

V případě struktury úspor českých domácností je v první řadě nezbytné specifikovat, jaké finanční produkty vytváří tyto úspory. V České republice mezi využívané finanční produkty patří netermínované a termínované vklady, vklady v cizí měně, stavební spoření, doplňkové penzijní spoření, životní pojištění a, v neposlední řadě, investiční fondy.

Diplomová práce je logicky členěna do několika kapitol, začínající nejprve teoretickým přehledem o zkoumané problematice. Zjistěné poznatky z teoretické části jsou dále využité i v praktické části diplomové práce obsahující nejprve analýzu o struktuře úspor českých domácností ve zvoleném časovém období 2005-2020, za které jsou plně dostupné údaje o všech produktech tvořících úspory českých domácností, a následně, ze stejného důvodu, analýzu české ekonomiky za stejné časové období. Nejdůležitější část praktické části tvoří regresní a korelační analýza, pomocí níž je zkoumán vztah mezi úsporami českých domácností a vývojem ekonomiky.

Výsledky jednotlivých analýz jsou shrnuté v závěrečném hodnocení diplomové práce obsahující rovněž myšlenky autora v dané problematice tvořící přesah od úspor českých domácností, které jsou velmi ovlivněné jejich konzervativní povahou, k rovině investování či dlouhodobosti.

Zjištěné poznatky a následné doporučení vytváří velmi zajímavý a přínosný pohled na vývoj úspor českých domácností, čehož by mohly plně využít jednak komerční banky v rámci tvorby své strategie zaměřující se na klienty a jejich osobní finance, ale rovněž i jednotlivé domácnosti České republiky, které si jednak tvoří úspory v jednotlivých finančních produktech komerčních bank, ale zároveň se soustředí na svoji budoucnost či v nejlepším případě oblast finančního plánování.

2. Teoretická část

Pro vypracování diplomové práce je nezbytné, v první řadě, vysvětlit pojmy související s danou problematikou. Mezi takové pojmy patří spotřeba a úspory domácností, finanční trh a instituce, které se na něm nachází či finanční produkty tvořící v současné době úspory domácností. Vzhledem k tématu diplomové práce je v rámci teoretické části zahrnut také vývoj ekonomiky České republiky.

2.1. Spotřeba a úspory domácností

V teoretické i praktické rovině makroekonomie vystupují tři subjekty, které se navzájem ovlivňují, avšak mohou mít odlišné cíle či zájmy - domácnosti, firmy a stát. V souvislosti s domácnostmi řešíme především problematiku spotřeb, úspor či zadluženosti. Domácnosti vystupují na trhu zboží a služeb jako poptávající, z čehož je možné odvozovat spotřební funkci. Obecně lze spotřební funkci vyjádřit: $C = C(Y_d, r)$, přičemž spotřeba - C - je rostoucí funkcí disponibilního důchodu (Y_d) a zároveň klesající funkcí reálné úrokové míry (r). To znamená, že pokud se domácnostem zvýší jejich disponibilní důchod, tak se rovněž zvýší i jejich spotřeba a opačně, pokud se zvýší úroková míra, tak spotřeba se tím sníží. (Holman, 2010)

Spotřební funkci lze definovat také jako funkční závislost, kdy na jedné straně vystupují spotřební výdaje domácností, a oproti tomu, na druhé straně, lze hledat nejenom výše zmíněný důchod, ale rovněž také bohatství, úrokovou míru a demografické či sociální faktory. V případě zkoumání spotřební funkce je snaha odhalit, jakým způsobem se subjekty rozhodují o své spotřebě - jaká část důchodu připadá na spotřební výdaje (spotřebu) a jaká na úspory. (Mandel & Tomšík, 2003)

Spotřební funkce patří v makroekonomii mezi často diskutovaná témata, přičemž se jedná jak o teoretické myšlenky, tak rovněž o praktické výzkumy. Je nutné si uvědomit, že spotřebu neovlivňují jen výše zmíněné důvody, ale také typ ekonomiky - zda se jedná o domácnosti, které žijí v zemi s tržní, plánovanou či smíšenou ekonomikou. (Arlt et al., 2001).

Ze spotřební funkce lze odvodit funkci úspor. Jak bylo řečeno, domácnosti mají k dispozici disponibilní důchod, který využívají jednak na spotřebu, ale rovněž na úspory. Z této teorie vychází skutečnost, že úspory tvoří nespotřebovanou část důchodu. Což lze vyjádřit:

$$S = Y_d - C \quad (1)$$

kde S jsou úspory, Y_d disponibilní důchod a C spotřeba. Z tohoto vztahu lze odvodit, že úspory jsou, stejně jako spotřeba, závislé nejen na výši disponibilního důchodu, ale rovněž na výši úrokové míry, přičemž čím vyšší bude disponibilní důchod a čím vyšší bude úroková míra, tak tím vyšší budou úspory domácností - úspory jsou přímo úměrné Y_d i r . (Holman, 2010)

Keynes (2020) zmiňuje, že úspora logicky znamená přebytek příjmů nad výdaji na spotřebu. Rovněž o úsporách mluví jako o svobodné volbě jednotlivců, kteří se v tomto případě rozhodují, jak naloží se svými příjmy – zda je použijí na spotřebu či na úspory. V souvislosti s úsporami vystupují v makroekonomických teoriích také investice (myšleno investice firem či podnikatelů), přičemž základní myšlenka říká, že investice se rovnají úsporám.

V rámci úspor či spotřeby se lze setkat také s tzv. teorií časové volby. Tato teorie říká, že lidé se mohou při své spotřebě rozhodovat, kdy ji uskuteční. Zda své důchody využijí na okamžitou spotřebu, či naopak, zda jsou ochotni vzdát se přítomné spotřeby ve prospěch té budoucí. V tomto případě se pak mluví nejenom o úsporách, ale rovněž o již zmíněných investicích, přičemž do rozhodování vstupuje další faktor - již zmíněná úroková míra. Pro každého člověka je ale velmi subjektivní, jak moc oceňuje dnešní statky oproti těm budoucím – pro někoho může být uspokojující úroková míra 5 %, pro někoho ale může být i 10 % nedostačující. (Holman, 2017)

Na tvorbu úspor, v lepším případě dokonce investic, lze pohlížet také jako na konkrétní strategii ochrany proti inflaci. Spoření přináší známý a téměř jistý bezrizikový výnos. Oproti tomu při investování dochází k akumulaci aktiv, které je na jedné straně rizikovější než spoření, ale zároveň přináší z dlouhodobého hlediska podstatně vyšší výnos. Zjednodušeně možno říci, že z krátkodobého hlediska je lepší využívat spoření, ovšem z dlouhodobého hlediska je již výhodnější investování. Ideální situace je pak kombinace jak spořicí, tak investičních produktů. (Filip, 2006)

Problematikou úspor se již v současné době zabývá řada odborných výzkumů či textů, přičemž se na ně pohlíží v rámci odlišných skutečností či ukazatelů. Mezi důležité ukazatele patří tzv. míra úspor, která vyjadřuje procento čistých úspor domácností oproti čistému disponibilnímu příjmu domácností. Hodnota míry úspor je pak porovnávána v rámci jednotlivých států, což značně odhaluje, jaké je chování domácností či jak si stojí

daná ekonomika. Z dostupných dat OECD je zřejmé, že Česká republika v letech 2005-2020 dosahovala vyšší míry úspor než je míra úspor Evropské unie - průměrná hodnota míry úspor v České republice za tyto roky dosahuje 7,3 %, v rámci EU je to 5,03 %. (Household Savings, 2021)

Filip (2006) v této souvislosti zmiňuje, že je důležité sledovat také strukturu celkových úspor v porovnání s jinými státy. Z takového porovnání vychází, že české domácnosti patří mezi velmi konzervativní, neboť více než 50 % svých úspor měly v roce 2004 v podobě hotovosti či bankovních vkladů. Oproti tomu například v Německu měly domácnosti v této podobě přibližně 39 % veškerých úspor a domácnosti Velké Británie pouhých 21 %. Díky tomuto porovnání lze odhalit, jak rychle budou dané země, či přesněji domácnosti, bohatnout, neboť v rámci konzervativních a dynamických produktů existuje velmi rozdílný výnos. V případě konzervativních produktů je dosahováno dokonce reálného znehodnocení úspor. Pokud by chtěly české domácnosti dosáhnout na úroveň bohatství jako v Německu či Velké Británii, tak je nutné své rozložení v rámci jednotlivých produktů změnit, neboť logicky tímto rozložením dosahují české domácnosti podstatně nižšího průměrného zhodnocení svých úspor.

Wierzbicka (2017) zmiňuje důležitost historického vývoje určité země, neboť historické události mají nezanedbatelný vliv na chování obyvatel a jejich postoj k tvorbě úspor. V tomto ohledu odkazuje konkrétně na Polsko a jeho vývoj ve 20. století. Obyvatelé této země se během 2. světové války setkali s tím, že jim byla odebrána jednak hotovost, ale rovněž vklady na účtech. Následně, v době socialistické, nebylo nutné myslet na zajištění na důchod, neboť stát garantoval, že se o své obyvatele postará. Z tohoto důvodu je pochopitelné, že obyvatelé Polska nebyli navyklí na tvorbu úspor. Další aspekt, který má při tvorbě úspor, či dokonce investic, podstatný vliv, je důvěra obyvatel ve finanční instituce.

Na tvorbu úspor má významný vliv také definování cílů, finanční plánování či časový horizont. Lidé, kteří při svém plánování uvažují dlouhodobý časový horizont, mají více finančních prostředků uložených v rizikovějších produktech, oproti lidem kteří preferují krátkodobý časový horizont a své finanční prostředky ukládají spíše v bezpečných finančních produktech. Zároveň je patrné, že pokud lidé nemají stanovené své finanční cíle, tak mají méně prostředků uložených v bezpečných produktech. Na rozložení finančních prostředků má také vliv, zda mají lidé jeden či více stanovených cílů v oblasti svých úspor. Pokud lidé mají stanovené více cílů, tak mají více prostředků

v rizikových aktivech oproti lidem, kteří mají jeden či žádný cíl v oblasti svých financí. (Changwony et al., 2021)

2.2. Finanční trh a finanční zprostředkovatelé

Domácnosti se dostávají při nakládání se svými finančními prostředky do různých situací. Mohou nastat situace, kdy mají buď přebytek finančních prostředků (úspory) nebo jejich nedostatek (dluhy). Problematika přebytku či nedostatku finančních prostředků se ale týká i ostatních subjektů, které zkoumáme v ekonomice. Pro nutnou alokaci finančních prostředků existují finanční trhy, v rámci kterých se mohou finanční prostředky dostávat od přebytkových subjektů k těm deficitním. Existence a rovněž fungování finančních trhů je nezbytné, neboť může být plně využito úspor a může tak docházet k půjčování finančních prostředků. (Revenda, 2012)

Finanční trh lze jinými slovy popsat jako systém různých institucí a finančních instrumentů, prostřednictvím kterých je možné přesouvat peníze, jak již bylo řečeno, od subjektů, které mají nadbytek finančních prostředků k těm subjektům, které mají nedostatek finančních prostředků. Mezi konkrétní instituce patří především banky, pojišťovny či investiční fondy. Finančními instrumenty jsou chápány například úvěrové smlouvy, akcie, dluhopisy či vkladové smlouvy. (Černohorský, 2020)

Pro alokaci finančních prostředků je využito především dvou trhů - trhu cenných papírů a zprostředkovatelského finančního trhu, přičemž vzhledem ke zkoumané problematice je dále zmíněn pouze zprostředkovatelský finanční trh. Jak název napovídá, je nutné, aby, v tomto případě, na trhu vystupoval určitý finanční zprostředkovatel, který je v pozici emitenta sekundárních finančních instrumentů. (Revenda, 2012)

V literatuře se vyskytují různé druhy členění vystupujících organizací na finančních trzích. Mezi konkrétní instituce lze zařadit:

- a) finanční instituce nabízející investiční produkty a služby,
- b) finanční instituce nabízející neinvestiční produkty a služby,
- c) ostatní licencované instituce finančního systému. (Rejnuš, 2016)

I přesto, že existuje takovéto teoretické členění institucí, tak je nutné mít na paměti, že jednotlivé skupiny nefungují samostatně a v rámci svých licencí mohou vykonávat široké množství finančních činností. Finanční instituce zároveň fungují ve finančních

skupinách, což jim umožňuje nabízet klientům komplexní balíček finančních produktů. (Rejnuš, 2016)

Domácnosti, jako subjekty nacházející se v přebytkové či deficitní finanční situaci, vstupují na zprostředkovatelský finanční trh a pomocí finančního zprostředkovatele se snaží různým způsobem alokovat své finanční prostředky. Finanční zprostředkovatele můžeme dělit na bankovní a nebankovní. V případě bankovních finančních zprostředkovatelů je typické přijímání různých forem vkladů a oproti tomu poskytování úvěrů, přičemž banky musí získat licenci, aby mohly provádět tuto činnost. Oproti tomu mezi ty nebankovní finanční zprostředkovatele patří instituce, které nemají bankovní licenci a tudíž nepatří mezi banky. Konkrétně se jedná o pojišťovny a podílové či investiční fondy. (Revenda, 2012)

Černohorský (2020) rozděluje finanční zprostředkovatele do 4 skupin:

- depozitní instituce - získávají zdroje především z vkladů svých klientů - banky, stavební spořitelny či družstevní záložny;
- pojistné a spořicí instituce - získávají zdroje z pravidelných plateb klientů - pojišťovny, penzijní fondy;
- investiční zprostředkovatele - nabízejí klientům různé možnosti investování, souhrnné investování na finančních trzích – investiční společnosti, investiční fondy, hedgeové fondy či private equity;
- ostatní finanční instituce - zaměřením neodpovídají zaměření předchozích skupin - hypoteční banky, leasingové společnosti, faktoringové společnosti či nebankovní finanční instituce.

Mezi konkrétní bankovní zprostředkovatele patří v České republice například Česká spořitelna, a.s., Komerční banka, a.s. Raiffeisenbank, a.s. či MONETA Money Bank, a.s. a mnoho dalších - dle dostupných údajů nalezneme v dnešní době v České republice celkem 49 bank. (Seznam měnových finančních institucí, 2020) Oproti tomu mezi konkrétní nebankovní zprostředkovatele patří například Česká pojišťovna, Kooperativa pojišťovna či ČSOB pojišťovna.

2.3. Struktura úspor

V případě úspor českých domácností je nutné zkoumat jednotlivé produkty tvořící tyto úspory a zároveň jejich strukturu, která se může, s ohledem na nejenom ekonomické

události, v čase měnit. Mezi formy či finanční produkty, které tvoří úspory domácností patří netermínované vklady, termínované vklady, vklady v cizí měně, stavební spoření, penzijní fondy, životní pojištění a investiční fondy. Tyto konkrétní produkty se nachází na finančním trhu a domácnostem je zprostředkovávají, již zmíněné, finanční instituce. V rámci této struktury úspor se neberou v úvahu přímé investice do cenných papírů, nemovitostí či komodit. (Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2019, 2020)

Zmíněné finanční produkty lze pro lepší orientaci rozdělit do tří skupin:

- spořicí produkty - spořicí účty, termínované vklady, stavební spoření, penzijní připojištění,
- investiční produkty - investiční fondy,
- pojišťovací produkty - životní pojištění. (Janda, 2011)

Při rozhodování o uložení svých finančních prostředků musí brát domácnosti v úvahu řadu proměnných - riziko, výnos, časový horizont či například likviditu. Obecně se velmi doporučuje si nejprve stanovit finanční cíle, nebo ještě lépe vytvořit finanční plán, díky kterému každý lépe zjistí, jaký konkrétní produkt je pro něj ideální či jestli jsou vytyčené finanční cíle dosažitelné. (Srový & Tyl, 2020)

Finanční cíle mohou být jak krátkodobé (budeme v létě potřebovat 30 000 Kč na dovolenou), střednědobé (plánujeme, že děti půjdou na vysokou školu, chceme pro ně mít 400 000 Kč), tak dlouhodobé (chceme mít při odchodu do důchodu k dispozici 2 500 000 Kč). Je patrné, že na zmíněné cíle bude vhodné využít odlišné produkty, neboť letní dovolenou budeme řešit v časovém horizontu 6 měsíců, ale do důchodu můžeme jít například za 20 let. V takovém případě, pokud plánujeme nejenom dlouhodobý finanční cíl, se musíme zamýšlet nad přítomností inflace. Měli bychom volit takový finanční produkt, který umožní vyšší výnos než je míra inflace. (Filip, 2006)

Z dostupných údajů je patrné, že v České republice by se lidé se především v této oblasti, plánování finančních cílů, mohli zlepšit. Finanční cíle si stanovuje přibližně 40 % česků, přičemž mezi nejčastější cíle patří oblast bydlení, placení hypotéky, osobního automobilu či splacení dluhů. Jen 2 % obyvatel, kteří si plánují své finanční cíle, přitom myslí na úspory a dostatek peněz. (Finanční gramotnost 2020: Zpráva z výzkumu pro Ministerstvo financí ČR, 2020)

2.3.1. Netermínované a termínované vklady

Netermínované vklady se řadí mezi velmi likvidní aktivum, což znamená, že tyto vklady lze okamžitě převést na oběživo či použít k bezhotovostní platbě. Lze se setkat rovněž s označením „vklady na požádání“. (Jurečka, 2017)

V literatuře se lze dále setkat s pojmem „vklady na viděnou“, do kterých se řadí vklady na požádání, vista vklady či běžné vklady. Důležité je, že tyto vklady musí být klientům k dispozici a to bez výpovědní lhůty. U těchto vkladů, vzhledem k jejich povaze, bývá velmi nízká úroková sazba a tak i zůstatky u takových vkladů bývají spíše nižší. V případě dlouhodobého uložení člověk nedosáhne téměř žádného výnosu, ba naopak, vlivem inflace o své finanční prostředky přichází. Proto jsou tyto vklady vhodné spíše pro krátkodobé uložení či například tvorbu finanční likvidní rezervy. (Revenda, 2012)

Termínované vklady přináší oproti tomu trochu odlišný způsob uložení finančních prostředků. V tomto případě si lidé ukládají své finanční prostředky v bance na předem vymezenou dobu. V případě, že člověk nechce přijít o domluvené zhodnocení, tak je nezbytné své finanční prostředky na tuto dobu ponechat bance a nedisponovat s nimi. Úrokové sazby bývají u termínovaných vkladů vyšší, než je tomu u netermínovaných vkladů, v závislosti na výši vkladu a době splatnosti (výpovědní lhůtě). Termínované vklady se rozdělují na dva druhy:

- a) vklady na pevnou lhůtu - předem sjednaná lhůta (může být od jednoho týdne do několika měsíců),
 - b) vklady s výpovědní lhůtou - omezeno předem sjednanou výpovědní lhůtou.
- (Revenda, 2012)

Nutno říct, že vzhledem k aktuální situaci tento finanční produkt není nijak atraktivní. Úrokové sazby jsou v současné době na velmi nízké úrovni - průměrná výše činí přibližně 1 % p.a., což vzhledem k tomu, že s finančními prostředky nelze disponovat, člověka spíše odradí od takového způsobu uložení svých financí.

Pokud ovšem termínované vklady nabízí vyšší úrokový výnos, tak lze tento způsob uložení peněz brát jako bezpečnou ochranu před inflací. Lidé si jen v tomto případě musí uvědomit, jak vysokou finanční částku mohou určité časové období postrádat a zda výnos konkrétní banky bude vyšší než například výnos u spořicího účtu, na kterém jsou ovšem peníze ihned k dispozici. (Kociánová, 2012)

Obecně u termínovaných vkladů platí, že čím delší dobu si člověk vybere pro uložení svých peněz, tím vyšší získá výnos. Rovněž u těchto vkladů platí, že jsou ze zákona pojištěny. V dnešní době ale dochází spíše k přechodu k jiným produktům, neboť například spořicí účty se značně rozšířily a jak již bylo zmíněno, jejich výnos může být i vyšší než je tomu u termínovaných vkladů. (Janda, 2011)

2.3.2. Stavební spoření

Stavební spoření patří v České republice mezi velmi známé finanční produkty. Nejčastěji je chápáno jako způsob, pomocí kterého mohou účastníci naspořit finanční prostředky, které dále využijí především k získání hypotéky a financují tak koupi své nemovitosti. Účastníci stavebního spoření minimálně 6 let spoří a poté získávají své peněžní prostředky navýšené o úrok a státní podporu, ale zároveň ponížené o poplatky konkrétní instituce, u které mají stavební spoření sjednané. Výhodou stavebního spoření jsou smlouvou sjednané podmínky, které jsou platné po celou dobu platnosti stavebního spoření a nelze je měnit, s výjimkou poplatků. (Málek et al., 2010)

Všechny právní náležitosti, týkající se stavebního spoření, se nachází v zákoně č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření. Tento zákon jasně vymezuje jednak pojem stavební spoření, ale rovněž aspekty týkající se smlouvy stavebního spoření, všeobecné obchodní podmínky, skutečnosti v případě smrti účastníka nebo také náležitosti poskytování, výše a výplaty státní podpory. Každému účastníkovi, který splní podmínky dle § 10 zákona č. 96/1993 Sb., náleží státní podpora ve výši 10 % z uspořené částky v příslušném kalendářním roce, maximálně však z částky 20 000 Kč, což znamená, že účastník stavebního spoření může získat maximální státní podporu ve výši 2 000 Kč za kalendářní rok.

I přesto, že byl zákon o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření od roku 1993 mnohokrát novelizován, tak výše státní podpory je již posledních 10 let stejná, přičemž od vzniku stavebního spoření klesá a pro občany České republiky tak nemusí být tento finanční produkt již tolik atraktivní. Konkrétní výše státní podpory od roku 1993 jsou zobrazené v tabulce č. 1 - z původní hodnoty ročního příspěvku stavebního spoření 4 500 Kč se dostal tento příspěvek na hodnotu 2 000 Kč za rok.

Tabulka 1: Stavební spoření - výše státní podpory od roku 1993

Rok	1993 - 2003	2004 - 2010	2011 - nyní
Výše státní podpory	4 500 Kč	3 000 Kč	2 000 Kč
Popis výše státní podpory dle zákona	25 %, maximálně z částky 18 000 Kč	15 %, maximálně z částky 20 000 Kč	10 %, maximálně z částky 20 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 96/1993 Sb.

Ve chvíli, kdy se lidé rozhodují, u jaké konkrétní společnosti si založí tento finanční produkt, jim mohou napomoci různé internetové srovnávače. Státní podpora je jasně daná zákonem, ale nabídka konkrétní stavební spořitelny může být odlišná od jiné stavební spořitelny, a to především ve výši poplatků. Stavební spoření je spojeno jednak s ročním poplatkem za správu produktu (přibližně 300 Kč) a zároveň se vstupním poplatkem z cílové částky - v současné době přibližně 1 %. Z této skutečnosti vychází, že čím vyšší zvolí člověk cílovou částku, tím vyšší zaplatí na začátku poplatek, a tím více se snižuje jeho celkové zhodnocení, což je důležité mít při zařizování stavebního spoření na paměti. (Syrův & Tyl, 2020)

2.3.3. Penzijní fondy

V současné době, vzhledem k demografickým změnám ve společnosti, je velmi důležitá problematika penzijních fondů a to nejenom v České republice, ale rovněž na světových finančních trzích. Penzijní fondy se od již zmíněných produktů liší především ve skutečnosti, že lidé pomocí tohoto produktu shromažďují své finanční prostředky, které jsou ovšem vypláceny až po dosažení určité podmínky (důchodového věku). (Revenda, 2012)

V rámci důchodového pojištění je rozlišováno, v současné době, několik druhů dávek. V České republice existuje starobní důchod, invalidní (invalidita I., II. a III. stupně), vdovský/vdovecký a sirotčí důchod. Jak již bylo zmíněno, každý druh má odlišné požadavky. Například v případě starobního důchodu musí člověk dosáhnout důchodového věku, který je nyní v České republice 65 let, aby měl na tento důchod nárok. (Důchodové pojištění, n.d.)

Pro pochopení celé problematiky důchodového systému je důležité zmínit, že v České republice aktuálně fungují dva pilíře - I. a III. pilíř. V minulosti ovšem fungoval ještě II. pilíř, tzv. důchodové spoření. V tomto pilíři odváděli lidé 2 % z hrubé mzdy a zároveň 3 % z důchodového pojištění do spořicíh fondů, v rámci kterých se tyto prostředky zhodnocovaly s ohledem na investiční strategii účastníka. Tento systém byl

ale zrušen a v roce 2013 ho nahradil III. pilíř, tzv. penzijní připojištění. (Důchodové pilíře dříve a v současnosti: Penzijní systém v České republice, 2019)

Fungující I. pilíř, tzv. důchodové pojištění, je dnes pro všechny povinné. V rámci tohoto pilíře dochází k povinným odvodům příspěvků pracujících obyvatel, přičemž platí, že z těchto odvodů jsou současně placeny všechny typy důchodů - starobní, invalidní či pozůstalostní (vdovský/vdovecký). III. pilíř je oproti tomu dobrovolný a záleží na každém, zda si penzijní připojištění zřídí a jak vysoký bude jeho měsíční příspěvek. (Důchodové pilíře dříve a v současnosti: Penzijní systém v České republice, 2019)

V souvislosti s tématem důchodového systému je nutné si uvědomit, proč je pro každého z nás problematika zmíněných pilířů důležitá. I. pilíř, nebo také důchod z průběžného systému, funguje tak, že lidé, kteří jsou v dnešní době ekonomicky aktivní, vytváří prostřednictvím sociálních odvodů prostředky pro výplatu důchodů dnešním důchodcům. Vzhledem k demografickým změnám lze ovšem konstatovat, že populace prokazatelně stárne, z čehož logicky vychází, že těch, kteří odchází do důchodu bude více než těch, kteří začnou přispívat do sociálních odvodů. Celé to pak může mít za důsledek snižování absolutní výše důchodů. Jak bylo zmíněno, II. pilíř byl již zrušen a tak v dnešní době mají lidé možnost si vytvářet finanční rezervy na důchod pomocí III. pilíře, který může napomoci připravit se lépe na budoucnost a nespolehat se pouze na státní důchod. (Srovnej, 2012)

Doplňkové penzijní spoření (dále jen „DPS“), neboli III. pilíř, si může založit fyzická osoba a to uzavřením smlouvy o DPS s penzijní společností. Příspěvek každého účastníka musí být ve výši alespoň 100 Kč za jeden kalendářní měsíc, přičemž, pokud si účastník přispívá alespoň 300 Kč, náleží mu státní příspěvek, který poskytuje Ministerstvo financí ze státního rozpočtu. Státní příspěvek může být až 230 Kč, a to v případě, že měsíční příspěvek účastníka činí 1 000 Kč. Konkrétní výše státního příspěvku je znázorněna v tabulce č. 2. (zákon č. 427/2011 Sb.)

Tabulka 2: DPS - výše státního příspěvku dle příspěvku účastníka

Měsíční příspěvek účastníka	300 Kč	400 Kč	500 Kč	600 Kč	700 Kč	800 Kč	900 Kč	1 000 Kč
Měsíční státní příspěvek	90 Kč	110 Kč	130 Kč	150 Kč	170 Kč	190 Kč	210 Kč	230 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 427/2011 Sb.

Výhoda státního příspěvku není jediné, co může člověka nalákat k vytvoření DPS. Existuje rovněž daňové zvýhodnění, a to v případě, že příspěvky přesáhnou 12 000 Kč za rok, to znamená 1 000 Kč za měsíc. Účastník DPS si pak tyto příspěvky může odečíst od základu daně a to až ve výši 24 000 Kč. Konkrétní výše daňových úspor jsou zobrazeny v tabulce č. 3.

Tabulka 3: DPS - přehled ročního daňového zvýhodnění dle příspěvku účastníka

Roční příspěvek účastníka	12 000 Kč	18 000 Kč	24 000 Kč	30 000Kč	36 000 Kč
Roční daňové zvýhodnění	0 Kč	900 Kč	1 800 Kč	2 700 Kč	3 600 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 427/2011 Sb.

Pro člověka může být dále zajímavé, že mnoho zaměstnavatelů přispívá svým zaměstnancům na DPS, a to v různé výši. Příspěvek zaměstnavatelů je zároveň osvobozen od povinných odvodů (daně z příjmů, zdravotního a sociálního pojištění), na rozdíl od mzdy. (Doplňkové penzijní spoření, 2016)

Dle výše zmíněných aspektů doplňkového penzijního spoření se může zdát, že jeho zřízení přináší jen výhody a není tudíž o čem přemýšlet či pochybovat. Ve skutečnosti ale existují i určité nevýhody tohoto spoření, které je pro úplný přehled rovněž důležité zmínit.

Jedna z nevýhod, která je v souvislosti s DPS zmiňována, je likvidita tohoto finančního produktu. Účastník DPS má samozřejmě možnost si naspořené peníze vybrat dříve než dosáhne důchodového věku, ale s určitým omezením. Nelze například vybrat pouze určitou část naspořených peněz, jako je tomu u jiných produktů. Účastník je nucen své DPS zrušit. V té chvíli mu budou vyplaceny našetřené peníze, ovšem bez státního příspěvku. (“Hlavní výhody a nevýhody doplňkového penzijního spoření”, 2018)

Jako nevýhoda se může zdát také skutečnost, že DPS negarantuje kladný výnos, což se může některým lidem jevit jako rizikové. Tuto skutečnost lze ale částečně ovlivnit výběrem konkrétní investiční strategie, které DPS nabízí - účastník si může zvolit, zda chce dynamický fond či naopak konzervativní fond. (Lazarevič, 2015)

Nevýhodu lze rovněž spatřit v tom, že člověk dostane, jak již bylo zmíněno, své finanční prostředky až po dosažení důchodového věku. Současně má ale na výběr, zda chce celou částku jednorázově vyplatit, či preferuje konkrétní dobu, po kterou mu budou finanční prostředky vyplaceny (měsíčně či například čtvrtelně), či využije doživotní penzi. Rovněž je dobré zmínit, že v České republice existuje tzv. předdůchod, který

umožňuje klientům DPS čerpat své finanční prostředky již 5 let před stanoveným důchodovým věkem. (Syrový & Tyl, 2020)

V neposlední řadě je v rámci obecného přehledu, možné zmínit, že DPS je vždy uzavíráno s penzijní společností, přičemž v České republice aktuálně funguje 8 takovýchto společností. Jejich přehled je možné nalézt například na stránkách Asociace penzijních společností ČR, jejíž členové jsou právě penzijní společnosti. Konkrétně mezi penzijní společnosti patří Allianz penzijní společnost a.s., AXA penzijní společnost a.s., Conseq penzijní společnost a.s., Česká spořitelna penzijní společnost a.s., ČSOB penzijní společnost a.s., NN penzijní společnost a.s., Komerční banka penzijní společnost a.s. a Generali penzijní společnost a.s..

2.3.4. Životní pojištění

Další finanční produkt - životní pojištění - je opět velmi odlišný od již zmíněných produktů. Tento produkt pomáhá lidem vyrovnat se s neočekávanou událostí, při které rodina pojištěné osoby přichází v převážné většině situací o pravidelný příjem, s čímž mohou být spojené finanční či dokonce existenční problémy. Právě s touto situací pomáhá lidem životní pojištění, v rámci kterého lze pojistit jak dospělé osoby, tak rovněž děti. Životní pojištění zahrnuje řadu různých pojištění. Může se jednat o pojištění pro případ úrazu, vážné nemoci, ale i smrti. Každá tato situace může pro rodinu přinášet krátkodobou či dlouhodobou změnu v oblasti rodinných financí, a proto je důležité na tento produkt nezapomínat. (Rutteová, 2020)

Životní pojištění má obecně smysl pro každého, kdo se chce zajistit v případě, že zdravotní stav neumožní člověku vydělávat a mít dostatek finančních prostředků na své výdaje. Jak bylo zmíněno, životní pojištění může být sjednáno pro různé situace. Současně může obsahovat pojištění pro případ pobytu v nemocnici, denní odškodné při úrazu, trvalé následky, invalidity z nemoci či úrazu. (Rutteová, 2020)

V současné době se rozlišuje pět podob životního pojištění:

- rizikové životní pojištění - základní a neinvestiční pojištění, zahrnuje pouze pojištění, nikoliv spoření, nemožnost odečtu z daňového základu daně z příjmů, lze libovolně upravovat nebo zrušit;

- investiční životní pojištění - podobné jako rizikové životní pojištění, ovšem obsahuje i investiční část, přispívat může rovněž zaměstnavatel a pojistné částky lze odečítat od základu daně, investiční riziko nese klient;
- kapitálové životní pojištění - podobné jako investiční životní pojištění, investiční riziko ovšem nese pojišťovna, záruka, že klient o své peníze nepřijde, ovšem není zde záruka jejich zhodnocení, rovněž lze odečítat z daňového základu, zrušení je spojeno s vysokými poplatky a pokutami;
- univerzální životního pojištění - zahrnuje v sobě pojištění, ale rovněž investování, jedná se o pojištění, ve kterém lze kdykoliv měnit poměr mezi pojistkou a spořením, s finančními prostředky lze nakládat již během trvání pojistné smlouvy;
- důchodové pojištění - slouží k zajištění dalších finančních prostředků k budoucímu důchodu. (Znáte všech pět typů životního pojištění? Které se hodí pro vás?, 2020)

V literatuře se lze setkat také s členěním, které rozlišuje pojištění pro případ smrti, pojištění pro případ dožití (důchodové) a v neposlední řadě smíšené životní pojištění, které v sobě spojuje jak pojištění pro případ smrti, tak pojištění pro případ dožití. Smíšené životní pojištění je v tomto případě již zmíněné investiční a kapitálové životní pojištění. (Rejnuš, 2016)

2.3.5. Investiční fondy

Posledním produktem, který je zkoumán v rámci struktury úspor českých domácností, jsou tzv. investiční fondy. Tyto fondy se v současné době v České republice řídí zákonem č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, který člení investiční fondy na fondy kolektivního investování a fondy kvalifikovaných investorů.

V současné době patří mezi nejrozšířenější tzv. otevřené podílové fondy, do kterých mohou investoři libovolně vstoupit a rovněž vystoupit. Tyto fondy lze velmi zjednodušeně chápat jako souhrn majetků. Jak bylo rovněž zmíněno, tento způsob investování patří mezi nástroje kolektivního investování, což znamená, že slouží více investorům zároveň. V případě fondů existuje několik druhů - například v případě akciového fondu se jedná o portfolio akcií, v případě dluhopisového fondu je to portfolio dluhopisů apod. V případě, že lidé investují své finanční prostředky tímto způsobem, tak

správu vykonávají investiční společnosti, ale všechny prostředky patří právě účastníkům konkrétních fondů a to dle toho, kolik jednotliví klienti vlastní podílových listů. (Tůma, 2014)

Ukládání finančních prostředků do fondů přináší řadu výhod pro své majitele. Mezi hlavní patří především rozložení rizika, tedy diverzifikace, neboť například akciové fondy investují do několika desítek, ale i klidně stovek akciových titulů. Pokud tedy nastane situace, že jedna firma z konkrétního fondu zkrachuje, tak to na majitele tohoto fondu nebude mít tak významný vliv. Další výhodou těchto fondů je skutečnost, že investovat mohou i drobní investoři, kteří chtějí investovat například do akcií, ale měsíčně mají k dispozici nižší částky (cca 1 000 Kč), což by neumožňovalo investovat do konkrétních akciových titulů, či jen velmi obtížně a v malém rozsahu. (Tůma, 2014)

Jak již bylo zmíněno, existuje několik druhů investičních fondů, do kterých mohou lidé investovat své finanční prostředky. Mezi konkrétní fondy (otevřené podílové fondy) patří:

- fondy peněžního trhu - poměrně bezpečné, ovšem s malým výnosem, spíše krátkodobé využití;
- dluhopisové fondy - investice do dluhopisů různého zaměření (př. státní, rozvíjejících zemí), mohou tvořit vhodné doplnění k aciovým fondům či obecně akciím, rovněž se doporučuje či využívá spíše krátkodobý horizont;
- akciové fondy - ideální pro střednědobý až dlouhodobý horizont vzhledem k proměnlivé ceně podílových listů, existuje vysoké množství těchto fondů, mohou se členit dle území či odvětví, existují i akciové fondy, které kopírují světové akciové burzovní indexy;
- smíšené fondy - zahrnují kombinace již zmíněných fondů;
- fondy fondů - fondy, které nejsou složeny z jednotlivých titulů, ale z jednotlivých fondů, jedná se o investování do velmi širokého portfolia titulů, je důležité u těchto fondů sledovat především poplatky, neboť mohou být mnohem vyšší než u předešlých druhů fondů;
- zajištěné (garantované) fondy - garantují investorovi, že po ukončení investice ji získá celou zpět, případně předem dohodnutou výši. (Janda, 2012)

Tůma (2014) zmiňuje ještě fondy nemovitostní, komoditní či fondy životního cyklu. Zároveň existují v dnešní době i alternativní fondy - hedge fondy - což jsou

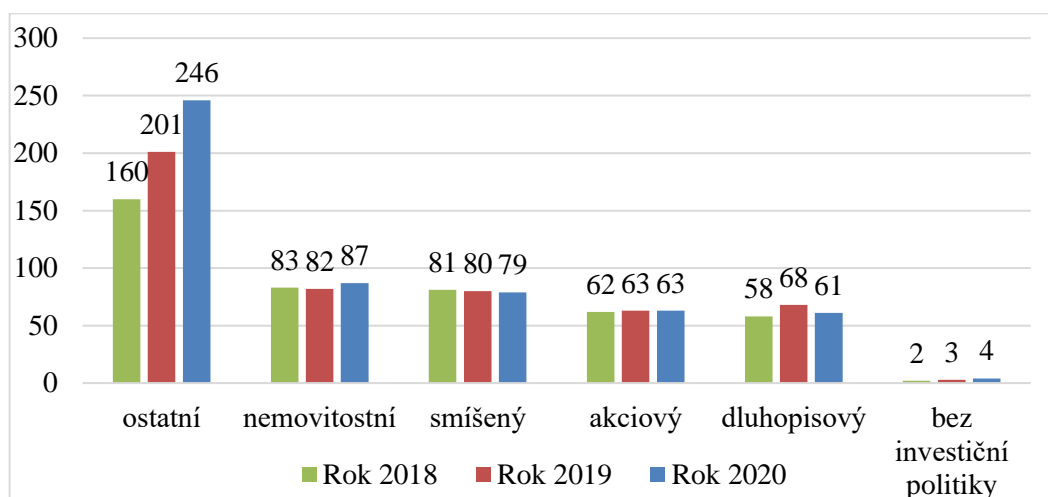
speciální investiční fondy, které nepodléhají téměř žádné regulaci, jsou spojené s vysokým rizikem, ale současně možným vysokým výnosem. Oblíbenou alternativou k výše jmenovaným fondům se stává rovněž nízkonákladové investování do ETF neboli Exchange Traded Fund (možno přeložit jako burzovně obchodovaný fond).

Před začátkem investování je vždy důležité zvážit několik proměnných, které mohou mít vysoký vliv na budoucí vývoj - časový horizont, postoj investora k riziku či očekávaný výnos investice. Investor se může také rozhodovat, zda chce do podílových fondů vložit jednorázovou investici, například při založení vložit 100 000 Kč, či mu naopak vyhovuje každý měsíc posílat určitou částku. Možná je ovšem i kombinace. Měsíční posílání určité částky - například i 500 Kč - sebou nese ještě další výhodu, a to konkrétně průměrování nákupní ceny. Znamená to, že investor se v tomto případě nemusí obávat, že konkrétní podílové listy nakoupil příliš levně či naopak draze a vyhne se tak volatilitě finančních trhů, jelikož nepřetržité investování v řádu několika let způsobí již zmíněné průměrování nákupní ceny - mezi investory známé jako Dollar Cost Averaging (DCA). (Kohout, 2018)

Investování do podílových fondů nabízí v České republice v dnešní době řada českých bank. Konkrétně například ČSOB, a.s., MONETA Money Bank, a.s., Komerční banka, a.s. a do letošního roku 2021 také ING Bank, N.V.¹ či řada dalších. V současné době existuje v České republice řada investičních fondů. Jak je patrné z grafu č. 1., v České republice převažují ostatní investiční fondy. Počet těchto fondů v posledních letech významně roste. Oproti tomu počet ostatních druhů investičních fondů (nemovitostní, smíšený, akciový i dluhopisový) se téměř nemění. (Seznam investičních fondů, 2020)

¹ ING BANK, N.V. - oznámila v únoru 2021 své ukončení působnosti v České republice v oblasti osobního bankovníctví, konkrétně od druhé poloviny roku 2021

Graf 1: Počet investičních fondů v České republice

Zdroj: vlastní zpracování dle ČNB

S investováním do podílových fondů jsou spojené různé poplatky, a to konkrétně:

- vstupní poplatky (placené na začátku investice = procento z investované částky),
- výstupní poplatky (většinou se neúčtují = jsou nulové),
- poplatky spojené se správou a obhospodařováním fondu (management fee = odměna pro správce fondu),
- další průběžné náklady fondu.

Všechny zmíněné poplatky mohou velmi významně ovlivnit konečný výnos vybraného fondu, a tak by měl člověk volit velmi rozvážně, do kterého fondu investuje své finanční prostředky. (Syrový & Tyl, 2020)

Obecně by si lidé, kteří plánují investovat, nejenom do podílových fondů, měli uvědomit a jasně definovat, za jakým účelem chtějí své finanční prostředky investovat. V řadě případů stojí za zvážení i využití finančních poradců, kteří mohou člověka lépe nasměrovat. I tady je ale důležité být obezřetný, neboť někdy se může zájem klientů rozcházet se zájmem finančních poradců. (Kociánová, 2012)

2.4. Vývoj České republiky

Historie České, či dříve Československé, republiky zahrnuje za posledních 50 let mnoho odlišných událostí. Tyto události naši republiku více či méně formovaly do dnešní podoby a je důležité je, s ohledem nejenom na vývoj ekonomiky, zmínit, aby člověk lépe chápal chování svých obyvatel a obecně situaci současné České republiky.

Velmi důležitou součástí České republiky představuje doba komunistického režimu, který trval převážnou většinu 2. poloviny 20. století. V době tohoto režimu ekonomika tehdejší Československé republiky velmi zaostávala, což bylo spojeno s nízkou produktivitou práce, nízkou konkurenceschopností československých výrobků v zahraničí, stále vyššími výdaji státu (výstavba dálnice, pražského metra, rostoucí výdaje na sociální politiku), ale na druhou stranu, vzhledem k hospodaření státu, ke stále většímu nedostatku finančních prostředků. V 80. letech zároveň velmi trpěla ekologická stránka země. Československá republika patřila touto dobou mezi nejvíce znečištěné země Evropy. (Bureš, 2012)

I přesto, že komunistický režim je spojen s řadou negativních aspektů, je důležité pro úplný přehled zmínit i pozitivní aspekty, které fungovaly v rámci československé ekonomiky či v rámci společenského života. Velmi pozitivní je, že, vlivem silné sociální politiky, žilo jen velmi málo obyvatel pod hranicí chudoby, zároveň podíl zemědělství v ekonomice byl velmi nízký, což bylo velmi důležité pro následný vývoj země. (Žídek, 2006)

Komunistický režim ovšem, nejenom z důvodu rostoucí krize a stále větší nespokojenosti obyvatel, skončil tzv. sametovou revolucí odehrávající se v listopadu roku 1989. Právě tento rok je velmi důležitý mezník, neboť se tak z dříve nedemokratické země začala stávat země demokratická, čemuž bylo nutné, aby se přizpůsobil politický i společenský systém. Takovou proměnu ovšem nelze očekávat ze dne na den a nutno podotknout, že i přesto, že změny politického systému či tzv. institucionalizace mohou proběhnout poměrně rychle, tak změny společenské mohou trvat i desítky let. Změnit vzorce chování či návyky lidí je náročné a můžeme jen odhadovat, na kolik se změnila česká společnost, za více než 30 let, od pádu komunistického režimu. (Bureš, 2012)

Ekonomická úroveň České republiky se za posledních 70 let velmi změnila. Přibližně na počátku 50. let 20. století byla ekonomická úroveň Československa podobná ekonomické úrovni Rakouska. Na konci komunistickému režimu - přelom 80. a 90. let - ovšem ekonomická úroveň Rakouska překonala ekonomickou úroveň Československa více než pětikrát. Z toho je možné odvodit, že komunistický režim se na vývoji ekonomiky podepsal velmi negativně. (Žídek, 2006)

Ve chvíli, kdy došlo ke konci komunistické vlády bylo patrné, že Česká republika bude muset projít rozsáhlými změnami. Nutno dodat, že ještě předtím než došlo

k tzv. ekonomické transformaci, tak makroekonomické ukazatele byly poměrně dobré - nebyla vysoká inflace, oproti ostatním zemím východního bloku nebyl tak značný rozdíl mezi agregátní poptávkou a nabídkou, veřejné finance byly vyrovnané či neexistovala otevřená nezaměstnanost. Tohoto výsledku bylo ovšem dosaženo prostřednictvím přísné restrikce. V rámci zmíněné ekonomické transformace přecházela Česká republika z centrálně plánované ekonomiky na tržní ekonomiku. Nutno podotknout, že v době centrálně plánované ekonomiky většina obyvatel nevěděla, jak tržní ekonomika vypadá či o ní měli značně zkreslené představy. (Žídek, 2006)

Již na počátku 90. let, ještě než v zemi proběhly první svobodné volby, začalo docházet k politickým a společenským změnám - lze mluvit o vytvořených základech pro parlamentní demokracii. Mezi konkrétní kroky patřil například vznik různých politických stran, vznik nezávislého tisku, náboženská svoboda či ochrana základních práv a svobod. (Emmert, 2019)

Zmíněnou ekonomickou transformaci, lze chápat jako velmi důležitý celospolečenský cíl 90. let. Na počátku těchto let byla často skloňovaná témata např. kuponová privatizace či restituce. Důležitý bod pro další vývoj přineslo i rozdělení Československé republiky na samostatnou Českou a Slovenskou republiku odehrávající se k 1.1.1993. (Emmert, 2019)

Česká republika na počátku rozdělení zažívala úspěšné období růstu, čímž se zvyšovala životní úroveň obyvatel, vznikaly rozsáhlejší možnosti materiálního zajištění obyvatel a zároveň se prohlubovaly politické a hospodářské vztahy se západními státy. (Emmert, 2019) Z ekonomického pohledu docházelo v této době k růstu HDP, nízké míře nezaměstnanosti (přibližně 3 %), ale zároveň poměrně vysoké míře inflace - např. v roce 1994 byla míra inflace 10 %. V této době byl také znatelný růst příjmů českých domácností a to až do roku 1996. (Myant, 2013)

Druhá polovina 90. let byla naopak spojená s hospodářskými problémy a cyklickou krizí. Negativní vývoj se ale vyřešil a po roce 1998 zažívala Česká republika opět hospodářský růst. 90. léta obecně znamenala pro obyvatele České republiky významnou změnu, neboť se zlepšila jednak již zmíněná materiální stránka života, ale lidé byli zároveň svobodnější - mohli cestovat, studovat, podnikat či například měnit profesí, což bylo dříve velmi obtížné. (Emmert, 2019)

V případě vývoje HDP, který velmi dobře charakterizuje vývoj ekonomiky, je z dostupných dat patrné, že v 90. letech tvořily hlavní sektory HDP především průmysl, obchod a opravy, obchodní služby či doprava. V těchto oblastech bylo zároveň zaměstnáno nejvíce obyvatel. (Myant, 2013)

Důležité pro Českou republiku bylo také aktivní zapojení do fungování vyspělé Evropy. Lze zmínit především začlenění do NATO (1999) a Evropské unie (2004). V dnešní době je Česká republika součástí i řady dalších významných organizací či uskupení. Svým významem lze, mimo již zmíněné EU a NATO, zmínit dále členství například v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

Právě rok 2004 a vstup České republiky do EU je z pohledu vývoje ekonomiky velmi důležitý, neboť EU přináší pro Českou republiku řadu výhod, a to nejenom ekonomických. Možno zmínit například odstranění obchodních překážek pro dovoz a vývoz v rámci trhu EU, obchodní dohody s ostatními státy světa, které jsou v důsledku přínosné i pro Českou republiku, či velmi důležitý volný pohyb osob, zboží, kapitálu a služeb. Členství v EU přináší i některé nevýhody, mezi které patří například nutná implementace evropské legislativy, přenesení některých kompetencí na EU (oblast hospodářské soutěže, celní unie) či nutná harmonizace standardů pro prodávané zboží v souladu s ostatními zeměmi EU. Pokud se podíváme na současnou podobu České republiky, tak lze spatřit ekonomicky vyspělou zemi, která má ovšem, vzhledem ke své historii, ještě kus práce před sebou. (Zachová, 2020)

3. Metodika a cíle práce

Diplomová práce si klade za cíl analyzovat strukturu úspor českých domácností a to s ohledem na vývoj české ekonomiky. Hlavním cílem je na základě analýzy struktury úspor českých domácností nalézt souvislost platnou ve vztahu k vývoji ekonomiky České republiky. Dílčím cílem je provedení vyhodnocení s případným návrhem pro určité subjekty.

V diplomové práci jsou nejprve, v literární rešerši, vymezené jednak konkrétní finanční produkty, které tvoří úspory českých domácností, ale zároveň tato část obsahuje stručný přehled o vývoji České republiky, neboť tento vývoj má významný podíl na chování českých domácností a jejich tvorbu či přístup k úsporám.

Praktická část diplomové práce se poté zaměřuje na shodné oblasti jako teoretická část - finanční produkty, které tvoří úspory českých domácností a zároveň makroekonomické údaje popisující situaci ekonomiky České republiky.

Zjištěná data jsou použita pro další část praktické části diplomové práce, a to korelační a regresní analýzu. Výsledky jednotlivých analýz slouží k závěrečnému vyhodnocení, zda je možné nalézt konkrétní souvislosti mezi českou ekonomikou a úsporami českých domácností. Nedílnou součástí diplomové práce tvoří konkrétní doporučení vycházející ze zjištěných poznatků.

3.1. Metodika diplomové práce

Praktickou část diplomové práce tvoří především zpracování a analýza konkrétních dat, které jsou v první fázi získány z dostupných dat Českého statistického úřadu (ČSÚ), Ministerstva financí České republiky (MF ČR), České národní banky (ČNB), Asociace českých stavebních spořitelů (AČSS), Asociace penzijních společností ČR (APS ČR), České asociace pojišťoven (ČAP) a Asociace pro kapitálový trh České republiky (AKAT ČR).

Konkrétní hodnoty, jak struktury úspor českých domácností, tak makroekonomických ukazatelů české ekonomiky, jsou sledovány od roku 2005 až do roku 2020, a to z důvodu co nejvyšší přesnosti zjištěných výsledků, v závislosti na tom, jaká nejnovější data jsou již dostupná. U některých ukazatelů zatím nejsou dostupná přesná data za rok 2020, proto je u těchto ukazatelů doplněn předpoklad pro daný rok.

První a druhá část praktické části je zpracována pomocí popisné statistiky, konkrétně pomocí absolutních a relativních četností. Absolutní četnosti je možné chápat jako informace o tom, kolikrát byla každá obměna obsažena v souboru. Přesněji řečeno se jedná o konkrétní hodnoty jednotlivých finančních produktů v rámci úspor českých domácností. Relativní četnosti oproti tomu určují podíl výskytů konkrétní hodnoty. Opět se jedná o hodnoty jednotlivých finančních produktů, ovšem v procentuálním vyjádření. (Neubauer et al., 2016)

Zjištěná data jsou zároveň zpracována do tabulek a různých typů grafů. Při grafickém zpracování je právě volba konkrétního grafu velmi důležitá, neboť každý graf se svým zpracováním hodí pro odlišná data. V této diplomové práci jsou, především pro jasnou přehlednost a srozumitelnost, využité převážně sloupcové grafy.

V rámci praktické části diplomové práce je nejprve prostřednictvím zpracovaných dat analyzováno, jak se mění výše a struktura úspor českých domácností, jak již bylo zmíněno, v časovém horizontu 15 let. Mezi zkoumané finanční produkty patří termínované a netermínované vklady, vklady v cizí měně, stavební spoření, životní pojištění, doplňkové penzijní spoření a investiční fondy.

Na první část navazuje analýza vývoje české ekonomiky a to ve stejném časovém horizontu, v jakém je zkoumána struktura úspor českých domácností. Hlavní makroekonomické ukazatele, dle kterých je posuzován vývoj české ekonomiky patří míra inflace, obecná míra nezaměstnanosti, hrubý domácí produkt či měsíční průměrná hrubá mzda. Zároveň jsou sledovány ukazatele jako počet zaměstnaných či nezaměstnaných osob, cenová hladina, diskontní sazby ČNB, celkové spotřební výdaje domácností či čistý disponibilní důchod domácností.

Třetí část praktické části diplomové práce je tvořena korelační a regresní analýzou, prostřednictvím kterých lze zkoumat či odhalit, zda existují závislosti mezi jednotlivými makroekonomickými ukazateli a úsporami českých domácností.

V neposlední řadě diplomová práce obsahuje shrnutí a vyhodnocení zjištěných dat a doporučení autora ke zjištěným poznatkům ve zkoumané problematice.

3.1.1. Statistická analýza

V první řadě, při využití korelace - konkrétně Pearsonova korelačního koeficientu - se určuje, zda mezi proměnnými existuje závislost. Hodnoty koeficientu mohou nabývat

hodnot od -1 do 1, přičemž, pokud se hodnota koeficientu rovná 0, tak zkoumané proměnné jsou nezávislé. Logicky vychází, čím vyšší hodnota, tím vyšší závislost. Při využití korelace ovšem nelze konstatovat, že i přesto, že existuje mezi proměnnými určitá závislost, tak se jedná současně o příčinný vztah, k tomu je nutné využít jiné statistické metody. K použití Pearsonova korelačního koeficientu je nutné, aby:

- proměnné X, Y měly náhodný charakter,
- očekávaný vztah byl lineární,
- předpokládané normální rozdělení proměnných X, Y. (Kladivo, 2013)

Pomocí regresní analýzy je zkoumán vztah mezi vysvětlovanou proměnnou a regresory, tzv. vysvětlujícími proměnnými, prostřednictvím regresní funkce. V případě, že jsou uvažovány dvě veličiny - X a Y, kde X je chápáno jako vysvětlující veličina a Y jako vysvětlovaná veličina a zároveň se mezi těmito veličinami uvažuje lineární vztah, tak lze tento jednoduchý regresní model vyjádřit pomocí rovnice:

$$Y = \beta_1 + \beta_2 X + e \quad (2)$$

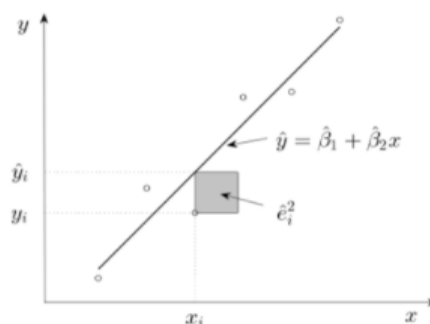
přičemž β_1, β_2 jsou neznámé reálné konstanty, které se odhadují pomocí naměřených dat, Y a e náhodné veličiny a X je daná reálná proměnná.

V rámci tohoto modelu je předpokladem, že při hodnotách $x_1, x_2, x_3, \dots, x_n$ proměnné X jsou pozorovány hodnoty $y_1, y_2, y_3, \dots, y_n$ proměnné Y, jež jsou zatížené chybami $e_1, e_2, e_3, \dots, e_n$. Předpokladem rovněž je, že pozorování $y_1, y_2, y_3, \dots, y_n$ vyhovují výše zmíněnému modelu, a v tom případě platí:

$$y_i = \beta_1 + \beta_2 x_i + e_i, i = 1, 2, 3, \dots, n. \quad (3)$$

V případě chyb, v tomto modelu, se uvažuje, že to jsou nezávislé náhodné veličiny, že jsou nesystematické, což znamená, že střední hodnota $E(e_i) = 0$, a zároveň jsou homogenní, mají stejný rozptyl $D(e_i) = \sigma^2, i = 1, 2, 3, \dots, n$. Pomocí regresního modelu se hledají odhady neznámých parametrů β_1, β_2 a zároveň odhad rozptylu σ^2 . K tomuto zjištění se využívá tzv. metoda nejmenších čtverců, jejíž princip je znázorněn na obrázku č. 1. (Neubauer et al., 2016)

Obrázek 1: Lineární regresní model, přímka

Zdroj: Neubauer et al., 2016

Při využití regresního modelu je nutné splnit několik předpokladů:

- linearita v parametrech modelu,
- náhodná chyba má střední hodnotu rovnou nule,
- všechny vysvětlující proměnné jsou nekorelované s náhodnou chybou,
- žádná vysvětlující proměnná není lineární kombinací jiných vysvětlujících proměnných,
- náhodná chyba má konstantní rozptyl (homoskedasticita),
- náhodné chyby jsou nekorelované mezi sebou,
- náhodná chyba má normální rozdělení. (Frýd, 2015)

Při sestavování regresního modelu je zároveň nutné posoudit vhodnost zvoleného modelu a to prostřednictvím:

- Indexu determinace, R^2 - nabývá hodnot z intervalu 0,1, pokud se blíží 1, tak lze považovat regresní model za použitelný, pokud se blíží 0, tak závislost mezi veličinami je slabší a regresní funkce je méně výstižná;
- F-testu významnosti modelu - testujeme hypotézy H_0 proti H_1 při zvolené hladině významnosti, pokud je hodnota F menší než α , v tom případě hypotézu H_0 zamítáme;
- Grafu odhadů - pokud se v grafickém vyjádření shlukují vypočtené hodnoty Y , \hat{Y} okolo přímky, která prochází počátkem, lze považovat model za správně zvolený. (Neubauer et al., 2016)

3.1.2. Výzkumné otázky

Diplomová práce se zabývá řešením problematiky struktury úspor českých domácností v závislosti na vývoji ekonomiky České republiky. K tomuto řešení je využito statistických metod (regresní a korelační analýzy), které pomáhají odhalit vztah mezi konkrétními proměnnými.

V rámci tohoto řešení je cílem zkoumání nalezení odpovědí na výzkumné otázky, které jsou blíže specifikovány dále:

- 1) Domácnosti České republiky patřily v nedávné historii k velmi konzervativním zemím v oblasti osobních financí. Důležitou otázkou je, zda se tento konzervativní postoj změnil či zda přetrvává, neboť v roce 2004 české domácnosti držely v hotovosti a na běžných vkladech přibližně 50 % svých úspor. Je důležité zjistit, kam se v tomto směru české domácnosti posunuly a jaké je konkrétní zastoupení konzervativních produktů (především netermínovaných vkladů) na celkových úsporách českých domácností, neboť tato skutečnost pomůže odhalit, jaký je postoj či přístup českých domácností k osobním financím.
- 2) Úspory domácností tvoří důležitou součást každé vyspělé ekonomiky, a proto je důležité zjistit, jaká je souvislost mezi sledovanými makroekonomickými ukazateli a úsporami českých domácností - jaké ukazatele mají největší vliv na úspory českých domácností či zda je například možné na základě statistické analýzy predikovat vývoj úspor českých domácností.

4. Praktická část

Praktická část je rozdělená do tří částí. V první části (kap. 4.1.) je zkoumána struktura úspor českých domácností - absolutní i relativní výše úspor českých domácností v časovém horizontu 15 let. Druhá část (kap. 4.2.) obsahuje hlavní makroekonomické ukazatele, dle kterých je možné popsat, jakým směrem se ubírá ekonomika České republiky od roku 2005. A v neposlední řadě, ve třetí části (kap. 4.3.), je zkoumána souvislost mezi úsporami českých domácností a makroekonomickými ukazateli České republiky.

4.1. Struktura úspor českých domácností

Úspory českých domácností tvoří již zmíněné finanční produkty - termínované a netermínované vklady, vklady v cizí měně, stavební spoření, životní pojištění, penzijní spoření a investiční fondy. V rámci praktické části jsou analyzovány konkrétní hodnoty těchto produktů v absolutním i relativním vyjádření, a to v časovém horizontu od roku 2005 do roku 2020.

Sledovat strukturu úspor českých domácností je velmi důležité, neboť na základě podrobnější analýzy je možné lehce odhalit, jak české domácnosti přistupují k nakládání se svými finančními prostředky, zda je znatelný určitý posun v čase či zda patříme mezi země, ve kterých lidé využívají spíše konzervativnějších finančních produktů či se nebojí zaryskovat a své finanční prostředky mají uložené i v dynamičtějších produktech. Tyto skutečnosti pak mohou být velmi dobře využitelné například pro konkrétní banky, které zmíněné finanční produkty nabízí svým klientům.

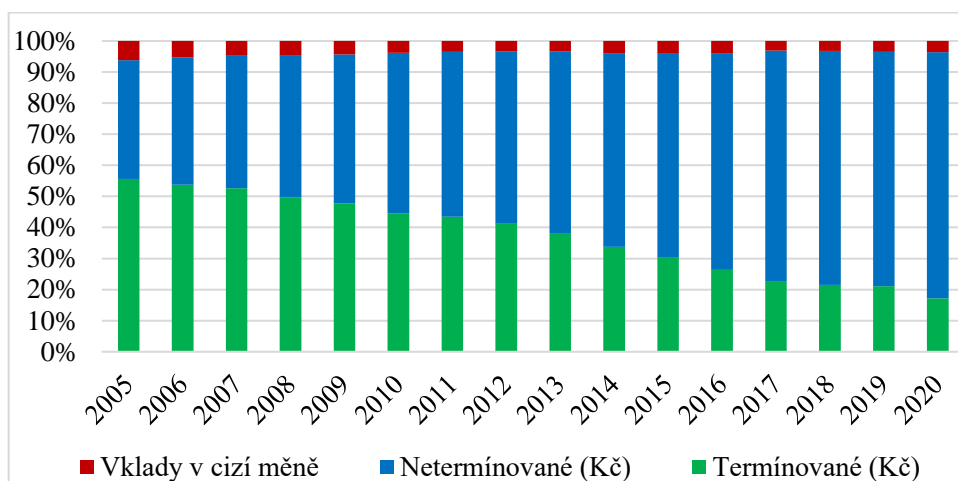
První skupina zkoumaných finančních produktů - termínované vklady, netermínované vklady a vklady v cizí měně - se nachází u komerčních bank. Vývoj těchto vkladů nalezneme na stránkách České národní banky, přičemž v rámci Metodického listu - klientské vklady, se lze podívat, co vše je zahrnuto do termínovaných a netermínovaných vkladů.

V případě termínovaných vkladů jsou obecně zkoumané peněžní prostředky, ke kterým klienti nemají volný přístup a řadí se do této skupiny termínované vklady se splatností či s výpovědní lhůtou, úsporné vklady se splatností či vklady ve stavebním spoření. Oproti tomu netermínované vklady zahrnují peněžní prostředky, ke kterým mají

domácnosti volný přístup, to znamená bez výpovědní lhůty. Tyto vklady zahrnují peněžní prostředky na běžných účtech, netermínované účelové vklady apod.

V rámci vývoje termínovaných a netermínovaných vkladů (viz Příloha č. 1), konkrétně od roku 2005 do roku 2020, je znatelné, že procentuální zastoupení se velmi změnilo. V roce 2005 převažovaly u českých domácností především termínované vklady (zahrnující i stavební spoření), ale to již v současné době neplatí, což je znázorněno v následujícím grafu č. 2. V současné době představují téměř 80 % těchto vkladů netermínované vklady. U českých domácností zároveň převažují vklady v české koruně, vklady v cizí měně oproti tomu nedosahují ani 5 % - v roce 2020 dosahovaly vklady v cizí měně přibližně 3,6 %.

Graf 2: Vývoj struktury termínovaných a netermínovaných vkladů, 2005-2020

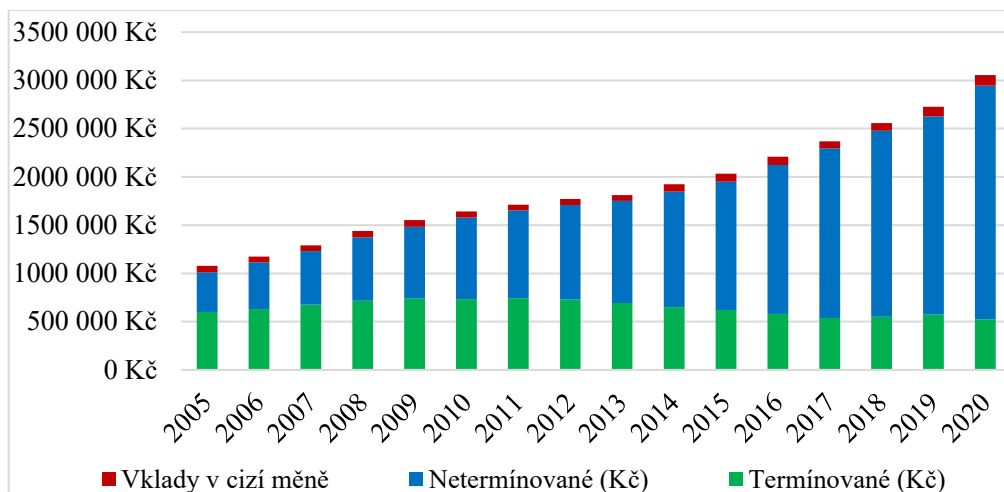
Zdroj: vlastní zpracování, dle ČNB

Skutečnost, že české domácnosti využívají v dnešní době především netermínované vklady není tak překvapivá, neboť pokud je zároveň sledován vývoj úrokových sazeb, tak je patrné, že termínované vklady dříve disponovaly vyššími úrokovými sazbami než je tomu dnes. Pro domácnosti tak již nemusí být účelné, držet své peníze v podobě, která nepřináší téměř žádný výnos a zároveň je možné s těmito finančními prostředky nakládat až za určitou dobu. Dalo by se zároveň předpokládat, že české domácnosti mají stále vyšší přebytky, s kterými ovšem neví, jak nakládat a případně je zhodnocovat, a proto je nechávají na svých běžných účtech.

Přesnější představu o vkladech českých domácností vytváří graf č. 3, ve kterém je znázorněna absolutní výše těchto vkladů a to v mil. Kč. Hodnota vkladů českých domácností v čase stále roste, nejvyšší procentuální nárůsty vykazují roky 2008 (11,66 %) a rok 2020 (12,16 %), přičemž nárůst v roce 2020 může být způsoben právě

onemocněním COVID-19 a nastálou situací. V roce 2005 dosahovala výše vkladů přibližně 1,08 bil. Kč, v roce 2013 to bylo již 1,81 bil. Kč a v loňském roce 2020 dosahovaly vklady českých domácností výše 3,06 bil. Kč.

Graf 3: Vývoj výše termínovaných a netermínovaných vkladů, 2005-2020

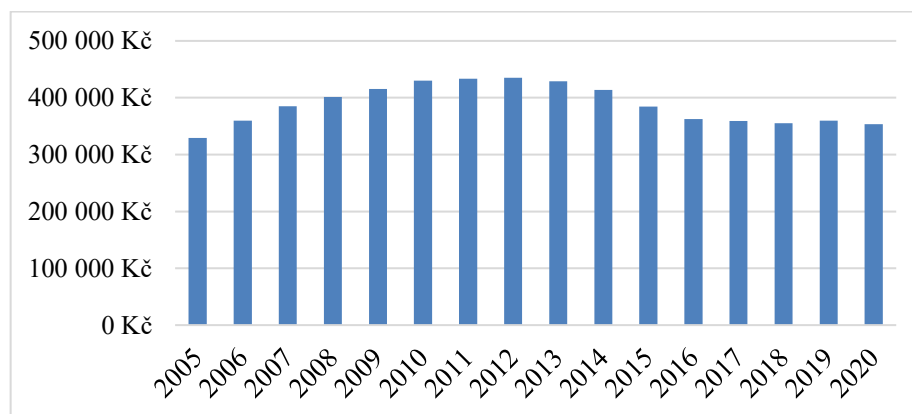

Zdroj: vlastní zpracování dle ČNB

V rámci sledovaného časového horizontu právě netermínované vklady, v absolutní výši, velmi výrazně vzrostly - z celkové výše 411 mld. Kč na 2,4 bil. Kč - ale oproti tomu termínované vklady se snížily z původní hodnoty 599 mld. Kč na 524 mld. Kč.

Další finanční produkt - stavební spoření - patří v České republice mezi velmi oblíbené. Stavební spoření je v současné době evidováno jak samostatně tak, jak již bylo zmíněno, také v rámci termínovaných vkladů. V případě stavebního spoření se sledují ukazatele jako počet stávajících smluv, počet nově sjednaných smluv, celková naspověná částka apod. (viz Příloha č. 2). Právě celková naspověná částka je pro tuto práci důležitá a její vývoj je znázorněn v grafu č. 4.

Graf 4: Vývoj celkové naspověné částky v rámci stavebního spoření, 2005-2020

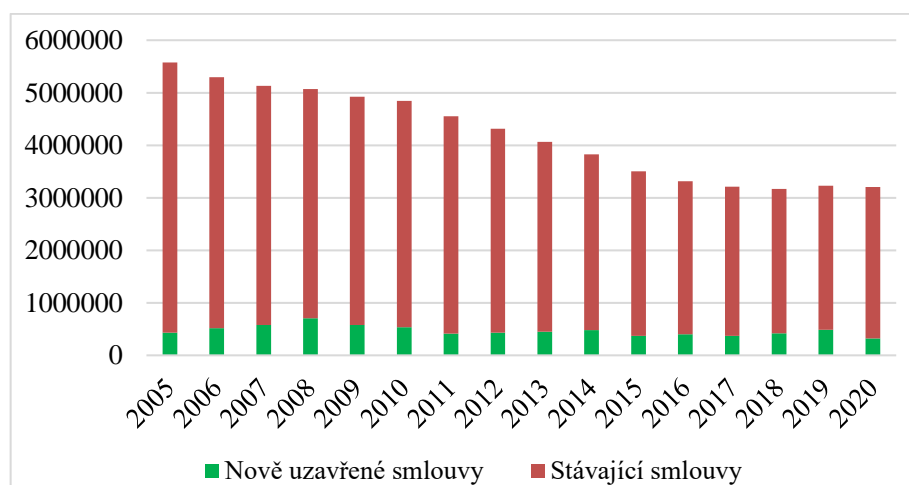
Zdroj: vlastní zpracování dle MF ČR

Tento graf je, shodně jako předchozí graf č. 3, v jednotkách mil. Kč. Z grafu je patrné, že od roku 2012, kdy byla celková naspořená částka na nejvyšší úrovni, se absolutní výše celkové naspořené částky snižuje. V roce 2012 dosahovala naspořená částka v rámci stavebního spoření přibližně 434 mld. Kč, ale v roce 2020 to bylo pouze 353 mld. Kč. Stavební spoření představuje v současné době přibližně 67 % všech termínovaných vkladů, což je oproti roku 2005 nárůst přibližně o 12 %.

Mírně klesající trend může být spojen například s tím, že se od fungování stavebního spoření stále snižuje výše státního příspěvku a pro občany tak tento produkt nemusí být již tak atraktivní. Zároveň skutečnost, že stavební spoření se uzavírá minimálně na 6 let může některé občany od tohoto produktu odradit.

V rámci stavebního spoření je zkoumán také počet smluv, který napomáhá k ještě lepší interpretaci využívání či oblíbenosti tohoto produktu. V grafu č. 5 je znázorněn počet smluv stavebního spoření, přičemž je zřejmé, že počet smluv má výrazný trend poklesu. V roce 2005 bylo evidováno přibližně 5,5 mil. smluv, ale v roce 2020 je těchto smluv evidováno pouze 3,2 mil, což je více než 40% pokles v počtu smluv. Zároveň ale z grafu vychází, že počet nově uzavřených smluv je každý rok více méně stejný.

Graf 5: Počet smluv stavebního spoření, 2005-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle MF ČR

I přesto, že počet smluv stavebního spoření a celková naspořená částka klesá, tak pokud se přepočte průměrná částka připadající na jednu smlouvu, tak tato částka naopak roste. V roce 2005 byla průměrná částka připadající na jednu smlouvu přibližně 60 tis. Kč, ale v současné době připadá na jednu smlouvu přibližně 110 tis. Kč. Tato skutečnost pravděpodobně vychází z cílové částky stavebního spoření, kterou si člověk při založení smlouvy stanovuje a kterou je možné v průběhu trvání smlouvy měnit -

zvýšit. Tato částka se v rámci zkoumaného časového horizontu měnila a v současné době dosahuje přibližně 460 tis. Kč, přitom v roce 2010 to bylo pouze 300 tis. Kč. V tomto směru je tedy znatelný rostoucí trend.

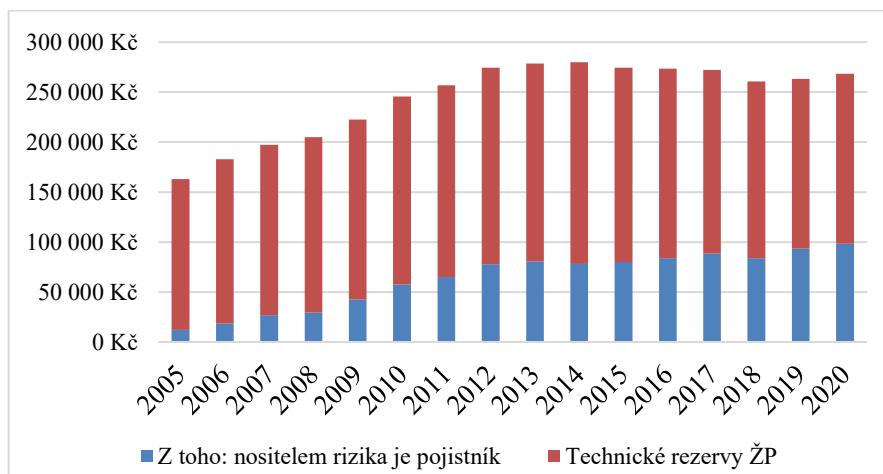
V rámci dalšího produktu - životního pojištění - jsou zkoumanou hodnotou tzv. technické rezervy pojišťoven. Tyto rezervy jsou blíže definované zákonem č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, který říká:

„Je-li provozována pojišťovací činnost podle jednoho nebo více pojistných odvětví životních pojištění, vytváří tyto technické rezervy:

- a) rezervu na nezasloužené pojistné,*
- b) rezervu na pojistná plnění,*
- c) rezervu pojistného životního pojištění,*
- d) rezervu na prémie a slevy,*
- e) rezervu životních pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník,*
- f) rezervu na splnění závazků z použité technické úrokové míry a ostatních početních parametrů,*
- g) rezervu pojistného neživotních pojištění,*
- h) jinou rezervu.“ (zákon č. 277/2009 Sb.)*

Vývoj celkové výše technických rezerv (viz Příloha č. 3) je znázorněn v grafu č. 6. Tyto rezervy obsahují také část, kdy je nositelem investičního rizika pojistník, to znamená konkrétní pojišťovna, u které je sjednané životní pojištění. Technické rezervy nabývaly na hodnotě převážně od roku 2005 až do roku 2014, poté jejich hodnota začala mírně klesat.

Graf 6: Vývoj technických rezerv životního pojištění, 2005-2020

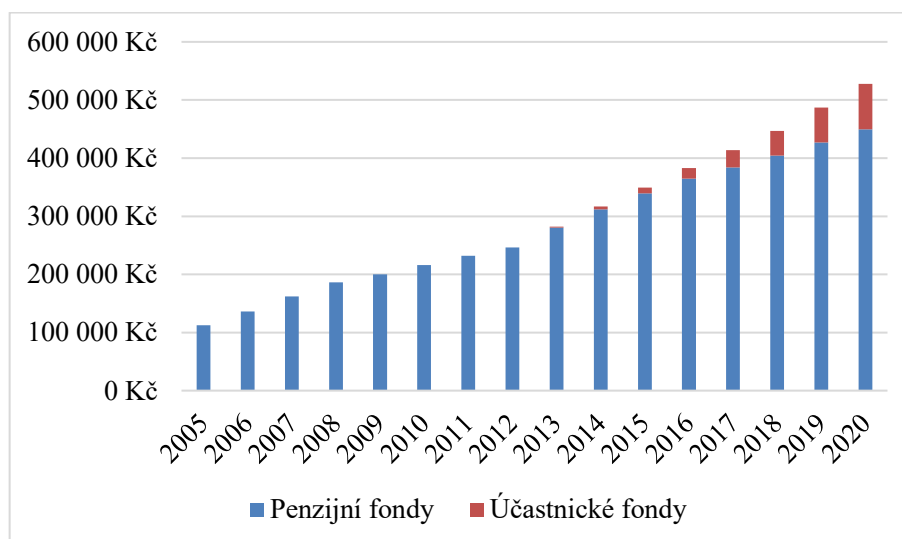

Zdroj: vlastní zpracování dle ČAP

V České republice v současné době vystupuje řada pojišťoven. Mezi největší pojišťovny, v rámci poskytování životního pojištění, patří například Generali Česká pojišťovna, a.s., Kooperativna pojišťovna, a.s., Allianz pojišťovna, a.s., ČSOB Pojišťovna, a.s. či Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.

Doplňkové penzijní spoření, jako další produkt využívaný českými domácnostmi, v absolutní hodnotě v mil. Kč od roku 2005 neustále roste (viz Příloha č. 4). Tato skutečnost je graficky znázorněná v následujícím grafu č. 7. Jak již bylo řečeno v teoretické části, systém penzijního spoření se v roce 2013 změnil z dřívějšího důchodového spoření na dnešní tzv. doplňkové penzijní spoření, v rámci kterého existují tzv. účastnické fondy, které od té doby narůstají na hodnotě.

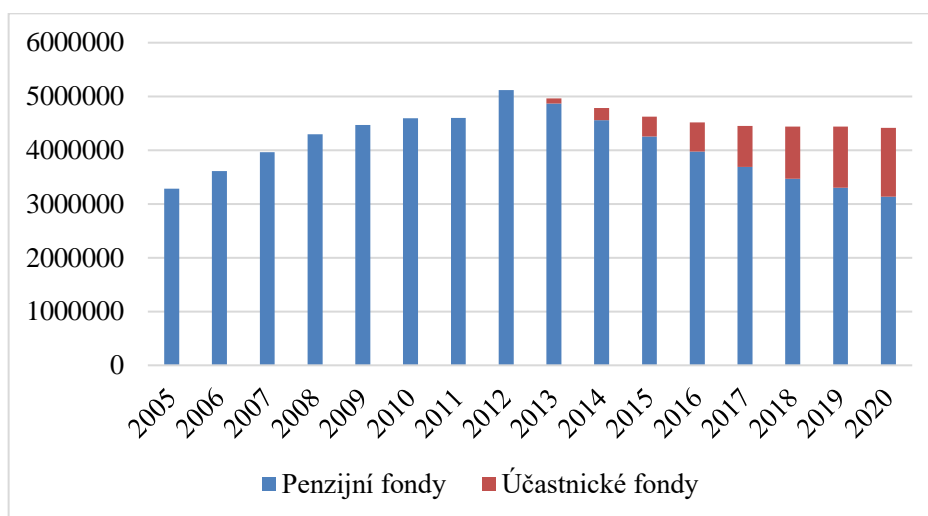
Graf 7: Vývoj objemu prostředků v penzijním spoření, 2005-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle APS ČR

I přesto, že absolutní výše našetřené sumy v rámci tohoto produktu roste, tak z grafu č. 8 je patrné, že počet účastníků, využívajících penzijní spoření, naopak klesá a to právě od doby, kdy se změnil systém tohoto spoření. V současné době je počet účastníků přibližně 4,4 mil, což je i přes pokles posledních let stále absolutní nárůst oproti roku 2005 (3,28 mil.).

Graf 8: Počet účastníků penzijního spoření, 2005-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle APS ČR

Problematika doplňkového penzijního spoření a obecně penzijního systému je velmi důležitá. Pokud si uvědomíme, že žijeme v Evropě, kde je znatelný problém se stárnutím populace, tak by pro každého člověka mělo být prioritou přemýšlet o svém zajištění na důchodový věk a nespolehat se v tomto ohledu pouze na státní důchod.

Ze zjištěných výsledků ovšem vychází, že české domácnosti na tuto skutečnost myslí a nespolehají se tudíž pouze na státní výši důchodu. Tato skutečnost je velmi pozitivní. Zároveň, dle dostupných dat Českého statistického úřadu, v dnešní době tvoří ekonomicky aktivní obyvatelstvo (lidé ve věku 15-65 let) přibližně 6,9 mil. obyvatel, což znamená, že více než 60 % těchto obyvatel disponuje určitým typem penzijního spoření.

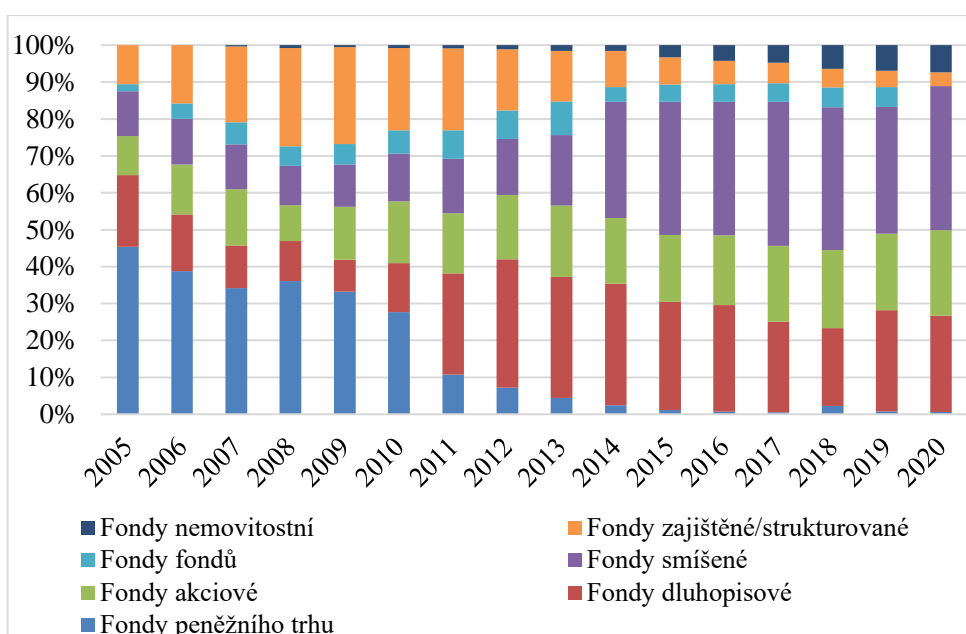
Problém ovšem může nastat v budoucnu, pokud ekonomicky aktivní obyvatelstvo bude tvořit stále méně obyvatel a počet účastníků doplňkového penzijního spoření bude nadále klesat, jak je znázorněno v grafu č. 8. Lze ale předpokládat, že se lidé zaopatřují na svůj důchod i jinými prostředky - například koupí vlastní nemovitosti či obecně investicemi, a tudíž na doplňkové penzijní spoření nemyslí. Na druhou stranu, je ale možné také předpokládat, že existují lidé, kteří na svůj důchod nemyslí, především z toho důvodu, že je to velmi vzdálený časový horizont či nemají finanční prostředky na takovéto spoření.

K zajištění na více vzdálenou budoucnost mohou domácnosti využívat investice, s čímž souvisí poslední zkoumaný produkt a to investiční fondy. V dnešní době existuje několik druhů fondů, které domácnosti využívají - fondy peněžního trhu, dluhopisové

fondy, akciové fondy, smíšené fondy, fondy fondů, zajištěné fondy a v neposlední řadě fondy nemovitostní.

Procentuální vývoj investičních fondů v letech 2005-2020 je znázorněný v grafu č. 9. Struktura využívaných fondů se v čase velmi mění. V současné době, v roce 2020, mají české domácnosti v investičních fondech uloženo více než 540 mld. Kč (viz Příloha č. 5), což je velmi výrazný nárůst, neboť v roce 2005 to bylo přibližně 160 mld. Kč. Lze konstatovat, že investiční fondy využívají domácnosti k uložení svých finančních prostředků stále více.

Graf 9: Vývoj investičních fondů, 2005-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle AKAT ČR, MF ČR, APS ČR

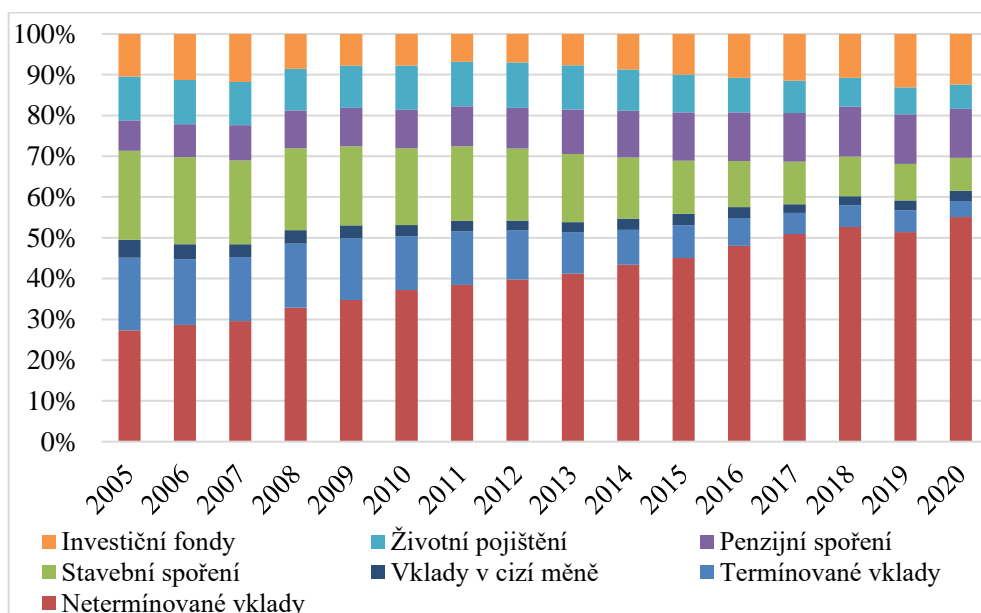
Ze zjištěných dat vychází, že v roce 2005 domácnosti využívaly především fondy peněžního trhu, dluhopisové fondy či smíšené fondy. Oproti tomu nejmenší využití dosahovaly nemovitostní fondy. V roce 2020 měly pak české domácnosti uloženo nejvíce finančních prostředků ve smíšených fondech, dluhopisových fondech či akciových fondech. Fondy peněžního trhu, které v roce 2005 zaujímaly největší pozici, tak naopak v roce 2020 velmi poklesly a jejich výše nedosahuje ani 1 %.

S ohledem na změnu v porovnaných letech je možné tvrdit, že české domácnosti přešly od krátkodobého investování spíše k dlouhodobějšímu investování, neboť jak bylo zmíněno v teoretické části, tak fondy peněžního trhu bývají doporučované a využívány především na krátké období.

Nyní, po zhodnocení dat všech finančních produktů tvořících úspory českých domácností, je možné vytvořit závěrečné hodnocení struktury úspor českých domácností. V současné době, v roce 2020, dosahují úspory českých domácností přibližně výše 4,39 bil. Kč, což oproti roku 2005, kdy úspory dosahovaly přibližně 1,51 bil. Kč, znamená téměř trojnásobný nárůst hodnoty. Je důležité specifikovat, čím je tento nárůst způsobený.

Struktura úspor českých domácností je znázorněná v grafu č. 10. Ve sledovaném časovém období došlo k výraznému posunu v rámci struktury úspor, zároveň je ale patrné, že se nejedná o výrazné meziroční změny, ale že je nutné sledovat úspory v co nejdelším časovém horizontu, aby se tento vývoj projevil, což se v tomto případě povedlo.

Graf 10: Struktura úspor českých domácností, 2005-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle AKAT ČR, MF ČR, ČNB, APS ČR, ČAP

Netermínované vklady tvořily na začátku sledovaného období přibližně 27 % veškerých úspor, ale v roce 2020 tvořily netermínované vklady již více než 50 % veškerých úspor domácností. Oproti tomu uložení finančních prostředků v rámci termínovaných vkladů a stavebního spoření má klesající tendenci, z původních téměř 40 % se dostáváme na hodnotu přibližně 11 %. Je možné polemizovat nad tím, co stojí za touto výraznou proměnou, neboť například investiční fondy tak výraznou změnou neprošly. Lze tak například předpokládat, že české domácnosti mají raději jistotu, jsou averzní vůči riziku a tak mají více než 50 % svých prostředků v podobě, která jim umožní okamžité využití.

Držení finančních prostředků v této formě sebou nese řadu skutečností - lidé například myslí na horší časy a budují si určitou finanční rezervu, kterou mohou kdykoliv využít. Je ale otázka, zda by nebylo možné tyto finanční prostředky využít lépe. S touto myšlenkou může souviset například úroveň finanční gramotnosti obyvatel České republiky, znalost kapitálových trhů a rovněž historie naší země, která má, dle mého, velký vliv na chování lidí ještě v současné době, což bylo již částečně zmíněno v teoretické části.

Při sledování celkových úspor českých domácností je ještě nutné doplnit, jak se vyvíjí jejich absolutní výše v rámci jednotlivých produktů. Z dostupných dat vychází, že s výjimkou termínovaných vkladů došlo u všech produktů k růstu. Největšího nárůstu dosáhly právě netermínované vklady – hodnota z původních 411 mld. Kč (2005) vzrostla na přibližnou hodnotu 2,4 bil. Kč (2020). Výrazného nárůstu dosahuje rovněž hodnota penzijního spoření (2005 - 112,6 mld. Kč, 2020 - 527,9 mld. Kč) či hodnota investičních fondů (2005 - 157,4 mld. Kč, 2020 - 543,3 mld. Kč), což se jeví jako velmi pozitivní, neboť to může vypovídat o tom, že české domácnosti začínají stále více myslet na své zajištění a využívají k tomu již i dynamičtější produkty, jako jsou právě investiční fondy.

V případě absolutní výše netermínovaných vkladů - 2,4 bil Kč – je možné tuto částku přepočítat na počet obyvatel České republiky (10,71 mil.), přičemž vyjde přibližně 225 tis. Kč připadající na jednoho obyvatele, což je také velmi pozitivní skutečnost. Tento údaj by se dal přepočítat i dle počtu klientů komerčních bank, je ale skutečností, že řada obyvatel má více běžných účtů, někteří pak účty společné, a proto se jeví pro přibližnou představu lepší přepočet podle počtu obyvatel.

Po zhodnocení zjištěných údajů vychází, že české domácnosti mají více než 50 % svých úspor vložených na netermínovaných vkladech, tedy především na běžných účtech, které svým nositelům nepřinášejí žádný výnos, přičemž hodnota těchto vkladů v čase velmi roste. Společně s termínovanými vklady (zahrnující i stavební spoření) tvoří přibližně 69,6 % celkových úspor českých domácností. Z těchto výsledků lze odvodit, že české domácnosti využívají pro uložení svých finančních produktů především konzervativní produkty.

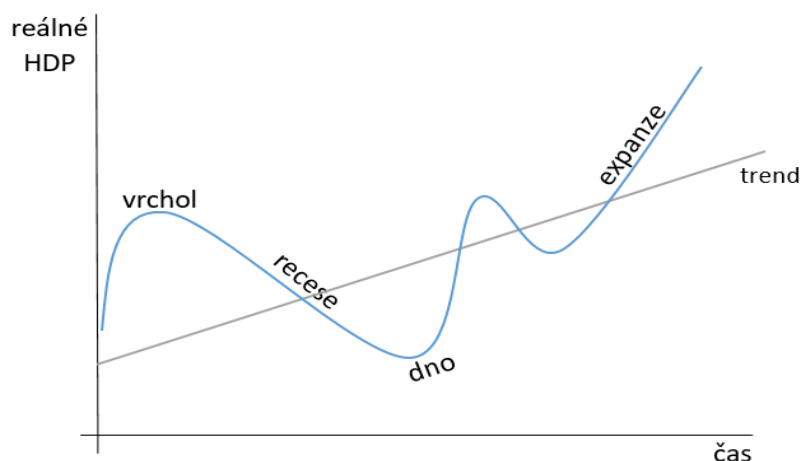
4.2. Vývoj ekonomiky v České republice

Při sledování vývoje ekonomiky určité země je nejprve nezbytné si uvědomit, že každá ekonomika prochází v rámci ekonomického cyklu různými fázemi. Mezi konkrétní

fáze patří vzestup, pokles a stagnace makroekonomické aktivity. Při této aktivitě se zkoumá především výše reálného hrubého domácího produktu, ale rovněž zaměstnanost či nezaměstnanost, soukromé a veřejné spotřeby a investiční činnosti. Jednotlivé fáze ekonomického cyklu jsou známé jako expanze, vrchol, recese a deprese. Lze se ale setkat také s trochu odlišným pojmenováním jednotlivých fází. (Jurečka, 2017)

Pro lepší představu jsou jednotlivé fáze ekonomického cyklu zobrazené na následujícím obrázku č. 2., z kterého je patrné, že dlouhodobý trend ekonomiky je rostoucí, avšak v rámci kratšího časového horizontu se střídají zmíněné fáze ekonomického cyklu. Tato skutečnost je důležitá pro data, která jsou dále zkoumána a která odhalí, v jakých fázích se česká ekonomika nacházela od roku 2005.

Obrázek 2: Ekonomický cyklus

Zdroj: vlastní zpracování dle Jurečka, 2017

Mezi konkrétní makroekonomické ukazatele, které se v rámci vývoje ekonomiky sledují, a jsou rozebrány i v rámci této práce, patří - výše hrubého domácího produktu (dále jen „HDP“), míra nezaměstnanosti, počet zaměstnaných a nezaměstnaných osob, míra inflace, spotřeba domácností, disponibilní důchod domácností, vývoj průměrné měsíční mzdy či vývoj úrokových sazeb stanovených Českou národní bankou.

První ukazatel, HDP, je chápán jako peněžní vyjádření celkové hodnoty finálních výrobků a služeb za určité časové období na území dané země. (Jurečka, 2017) V rámci této diplomové práce je využito dat Českého statistického úřadu. Konkrétní údaje o vývoji HDP v České republice jsou zaznamenány v tabulce č. 4, přičemž se jedná o absolutní výši reálného HDP v mil. Kč. Tato data ukazují, že HDP v České republice spíše rostlo s výjimkou určitých let, což odpovídá výše zmíněnému rostoucímu trendu HDP.

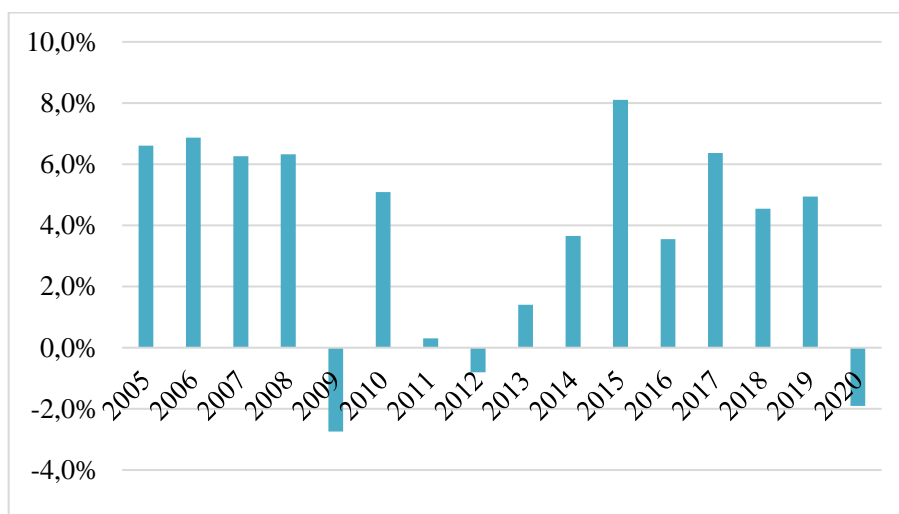
Tabulka 4: Vývoj HDP v České republice (v cenách předchozího roku), 2005-2020

Rok	HDP (mil. Kč)
2005	3 282 485
2006	3 507 935
2007	3 727 563
2008	3 963 216
2009	3 854 571
2010	4 050 603
2011	4 063 159
2012	4 030 434
2013	4 087 035
2014	4 236 526
2015	4 579 932
2016	4 742 737
2017	5 044 810
2018	5 274 218
2019	5 534 824
2020	5 429 427

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

V rámci vývoje HDP lze znázornit také meziroční změny - procentuální nárůst či pokles. Tyto hodnoty jsou znázorněné na následujícím grafu č. 11. Největší procentuální nárůsty HDP jsou zaznamenány v letech 2005-2007 a dále pak v letech 2015-2019. Růst HDP nastal také v roce 2007, nedlouho předtím než ve světě propukla globální krize, která začala v USA, ale přenesla se i na Evropu a v konečném důsledku rovněž i na Českou republiku. Oproti tomu k reálnému poklesu HDP došlo jednak v roce 2009, ale zároveň i v roce 2020. Nepříliš dobré období přinesly také roky 2011-2013, kdy reálný růst HDP nedosáhl ani 2 %.

Graf 11: Meziroční srovnání změn HDP, 2005-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Vzhledem k meziročním rozdílům, které jsou znázorněné v grafu č. 11, lze tvrdit, že pokles v roce 2020 bude patrně pro Českou republiku velmi významný, neboť lze předpokládat, že pokles HDP bude pravděpodobně pokračovat i v roce 2021. Vše záleží na tom, jak se bude vyvíjet současná situace, kterou přináší zmíněné onemocnění COVID-19, v letošním roce 2021, což je velmi obtížné více či méně přesným způsobem predikovat.

Lze konstatovat, že Česká republika se nacházela v letech 2005-2007 v expanzi, přičemž rok 2008 znamenal pro Českou republiku vrchol ekonomického růstu. I přes značný růst v roce 2010 můžeme tvrdit, že v České republice došlo k recesi či určitému zpomalení ekonomiky, které trvalo až do roku 2013. Lepšího vývoje se česká ekonomika dočkala v roce 2014, přičemž tento pozitivní vývoj trval až do roku 2019. Jak bylo zmíněno, rok 2020 ovšem přinesl pokles HDP a je teprve otázkou, kdy přijde tzv. dno ekonomického cyklu vzhledem k tomu, že opatření proti onemocnění COVID-19 neustále přetrvávají a tím je omezena řada ekonomických činností.

V případě druhého ukazatele, míry nezaměstnanosti, se rozlišuje několik odlišných ukazatelů. Mezi sledované ukazatele patří:

- míra registrované nezaměstnanosti, v rámci které jsou počítány osoby, které jsou v evidenci úřadů,
- míra nezaměstnanosti vypočtená z údajů výběrového šetření,
- míra dlouhodobé nezaměstnanosti. (Rojíček et al., 2016)

V současné době, konkrétně od roku 2012, se v České republice sleduje také podíl nezaměstnaných osob, který poměřuje uchazeče o zaměstnání ve věku 15-64 let k celkovému obyvatelstvu ve věku 15-64 let. (Rojíček et al., 2016)

Trochu odlišný ukazatel je obecná míra nezaměstnanosti, v rámci které je počítán podíl počtu nezaměstnaných osob a celkové pracovní síle. Jedná se o ukazatel, který je vytvořen na základě mezinárodních definic a doporučení. Právě tyto hodnoty jsou znázorněny v následujícím grafu č. 12. Z grafu je patrné, že obecná míra nezaměstnanosti se pohybuje, od roku 2005 až do současné doby, v rozmezí 2 - 8 %. Nejnižší hodnoty, přesně 2 %, dosáhla obecná míra nezaměstnanosti v roce 2019, tedy po několikaletém ekonomickém růstu. Oproti tomu, od roku 2009 do roku 2013, se nejvyšší hodnoty obecné míry nezaměstnanosti pohybovaly přibližně na úrovni 7 %. Od roku 2014 pak začalo docházet k poklesu míry nezaměstnanosti.

Graf 12: Vývoj obecné míry nezaměstnanosti, 2005-2020

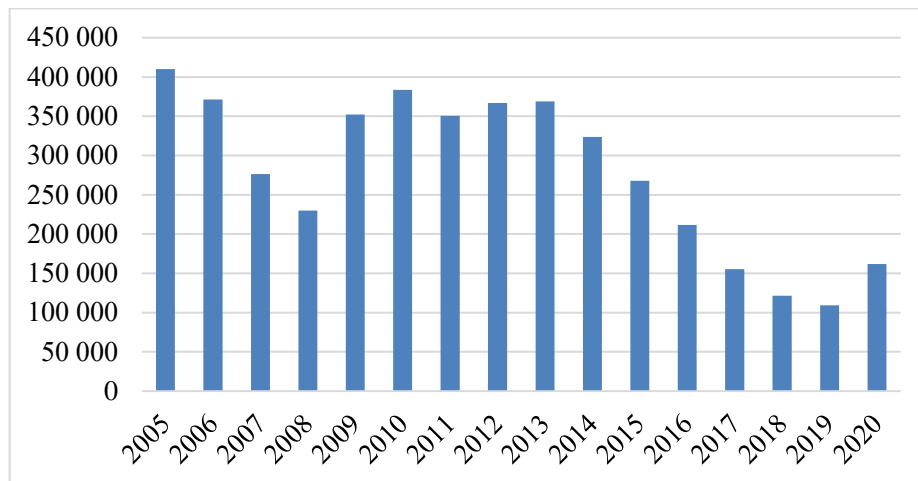

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Obecná míra nezaměstnanosti se, po několika letech poklesu, v roce 2020 zvýšila na hodnotu 3,1 %, přičemž se ale i tak jedná o podprůměrnou hodnotu obecné míry nezaměstnanosti. Průměrná hodnota obecné míry nezaměstnanosti činila za sledované období 5,3 %. Zmíněný nárůst obecné míry nezaměstnanosti v minulém roce může být přisuzován především již zmíněným restriktivním opatřením proti onemocnění COVID-19. Zároveň ale docházelo, a stále dochází, k vyplácení státních náhrad, a tudíž je možné předpokládat, že obecná míra nezaměstnanosti by mohla dosáhnout ještě vyšší hodnoty, kdyby k vyplácení nedocházelo a firmy by byly nucené své zaměstnance propouštět ve větší míře, což je již možné v tuto dobu u některých firem sledovat (př. ČSA).

V souvislosti s mírou nezaměstnanosti je možné rovněž sledovat, jak se vyvíjí počet zaměstnaných a nezaměstnaných osob. V letech 2005 - 2020 došlo k velkému posunu, viz graf č. 13 a 14. Počet nezaměstnaných osob má v rámci sledovaného období klesající tendenci, což se ovšem změnilo v roce 2020, kdy počet nezaměstnaných oproti roku 2019 vzrostl ze 109 tis. na 161 tis. nezaměstnaných osob.

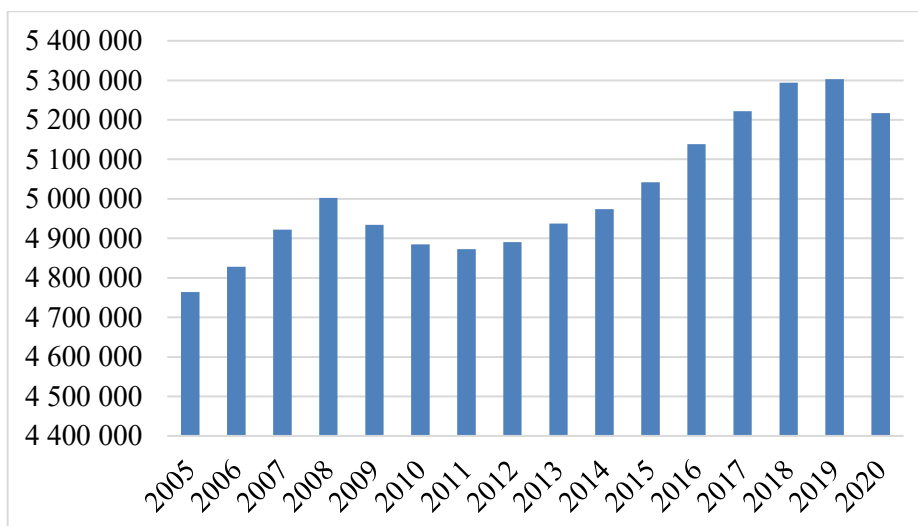
Graf 13: Vývoj počtu nezaměstnaných osob, 2005-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Graf znázorňující počet zaměstnaných osob je v tomto ohledu protikladný ke grafu počtu nezaměstnaných osob a má tedy rostoucí trend, který se opět mění v posledním roce 2020. V roce 2005 bylo zaznamenáno 4,76 mil. zaměstnaných osob a v minulém roce 2020 byl počet zaměstnaných osob 5,2 mil. Celkové počty nezaměstnaných a zaměstnaných osob, a zároveň úroveň obecné míry nezaměstnanosti, potvrzuje skutečnost, že se ve sledovaném období ekonomice České republiky spíše dařilo.

Graf 14: Vývoj počtu zaměstnaných osob, 2005-2020

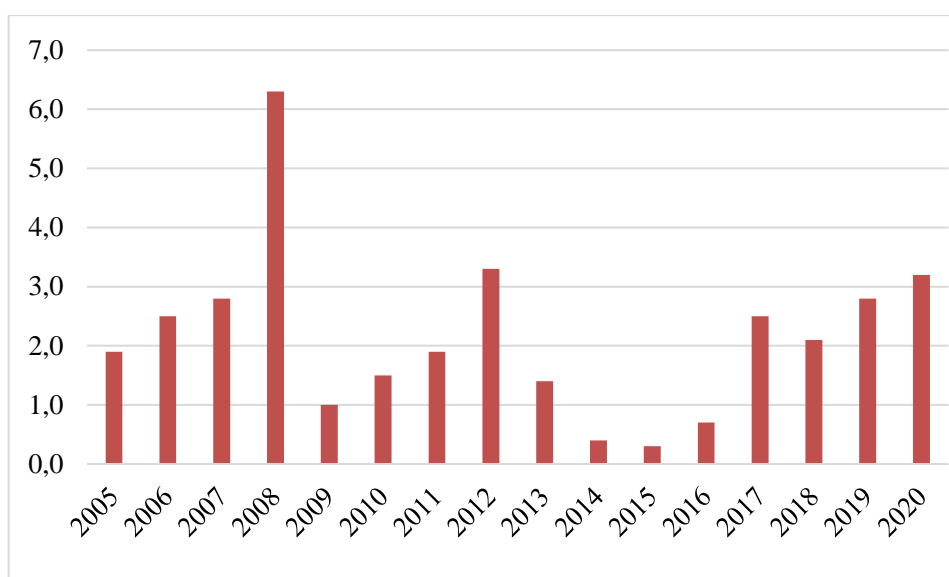
Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Třetí ukazatel, míra inflace, je základní ukazatel cenového vývoje v ekonomice. Obecně je inflace chápána jako nepřetržitý dlouhodobý růst agregátní cenové hladiny. Další pojem, který se v této souvislosti rozlišuje, je dezinflace či dokonce deflace.

V případě deflace dochází ke zpomalení tempa růstu cenové hladiny. Deflace pak znamená dokonce pokles cenové hladiny. (Rojíček et al., 2016)

Míra inflace, neboli přírůstek průměrného ročního indexu spotřebitelských cen vyjadřující procentní změnu průměrné cenové hladiny za posledních 12 měsíců oproti průměru 12 předchozích měsíců, je opět graficky znázorněná v následujícím grafu č. 15. Průměrná míra inflace za sledované období činila v České republice 2,3 %, což přesně odpovídá cílování inflace ČNB (snaha o udržení míry inflace na hladině 2 % s tolerančním pásmem +/- 1 %). Nejvyšší hodnoty míry inflace byly naměřeny v roce 2008 - přibližně 6,3 %. Oproti tomu nejnižší hodnoty vykazovaly roky 2014 a 2015. Konkrétně 0,4 % a 0,3 %. Z grafu lze zároveň odvodit, že v žádném roce nedocházelo v České republice k deflaci, ovšem v roce 2009 či v roce 2013 došlo k dezinflaci, neboť tempo růstu se snížilo. V roce 2009 se snížilo tempo z předchozí hodnoty roku 2008 6,3 % na hodnotu 1,0 %. Ve druhém případě nebyl pokles tempa růstu inflace tak výrazný.

Graf 15: Průměrná roční míra inflace, 2005-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Další ukazatel, který je v této diplomové práci zpracován je vývoj průměrné měsíční mzdy. Konkrétně se jedná o nominální průměrnou měsíční hrubou mzdu. Právě z důvodu toho, že se jedná o nominální hodnoty je zkoumán také tzv. index nominální mzdy a index reálné mzdy. Vývoj těchto ukazatelů, od roku 2005, je znázorněn v následující tabulce č. 5.

Tabulka 5: Vývoj průměrné mzdy, 2005-2020

Rok	Nom. prům. měs. hrubá mzda	Index nom. mzdy	Index reál. mzdy
2005	18 344 Kč	105,0	103,0
2006	19 546 Kč	106,6	104,0
2007	20 957 Kč	107,2	104,3
2008	22 592 Kč	107,8	101,4
2009	23 344 Kč	103,3	102,3
2010	23 864 Kč	102,2	100,7
2011	24 455 Kč	102,5	100,6
2012	25 067 Kč	102,5	99,2
2013	25 035 Kč	99,9	98,5
2014	25 768 Kč	102,9	102,5
2015	26 591 Kč	103,2	102,9
2016	27 764 Kč	104,4	103,7
2017	29 638 Kč	106,8	104,2
2018	32 051 Kč	108,1	105,9
2019	34 111 Kč	106,4	103,5
2020	35 611 Kč	104,4	101,2

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Ze zjištěných dat vychází, že průměrná měsíční hrubá mzda v čase roste, což opět potvrzuje skutečnost, že ekonomika České republiky v letech 2005-2020 převážně rostla. Dle nominálních změn by se dalo tvrdit, že nárůst průměrné měsíční mzdy je poměrně dobrý, pokud se ale sledují reálné změny, tedy změny očištěné o inflaci, tak nárůst průměrné mzdy dosahuje v průměru méně než 3 % . V několika letech se jedná dokonce o reálný pokles.

V případě hodnot indexu reálné mzdy lze rovněž konstatovat, že tyto hodnoty téměř přesně kopírují vývoj již zkoumaného reálného HDP - roky 2005-2008 a zároveň 2014-2019, tedy období ekonomického růstu, přinesly vyšší reálné nárůsty mezd oproti časovému období 2010-2013, ve kterém bylo znatelné zpomalení české ekonomiky.

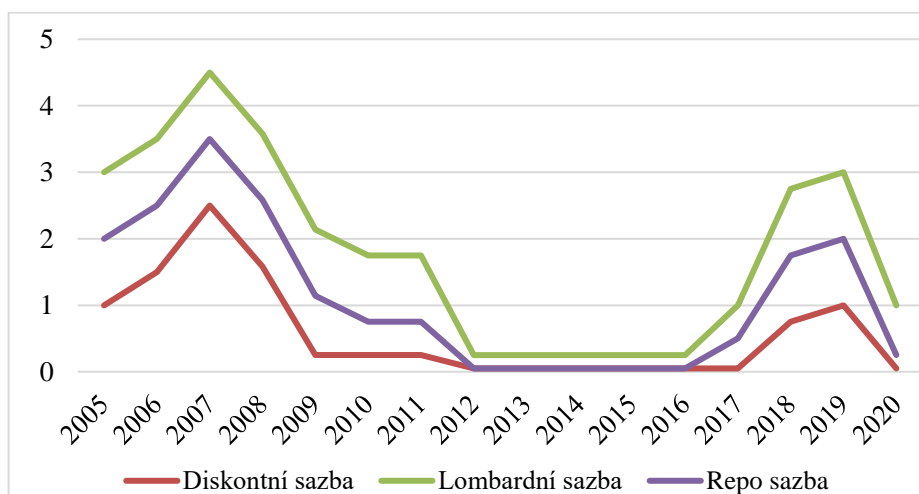
Další ukazatel ekonomiky vytváří výše úrokových sazeb, konkrétně sazeb, které stanovuje Česká národní banka jako jeden ze svých nástrojů monetární politiky. Rozlišovány jsou v zásadě tři sazby - repo sazba, diskontní sazba a lombardní sazba. Tyto sazby říkají, za kolik si mohou komerční banky půjčit od ČNB či naopak, kolik mohou dostat za uložení své likvidity u ČNB. Právě z těchto sazeb poté komerční banky stanovují úrokové sazby pro své klienty - domácnosti - pro jednotlivé produkty, které vytváří zároveň i úspory českých domácností.

V grafu č. 16 jsou znázorněné zmíněné sazby a jejich výše v letech 2005 až 2020. Jak je z grafu odvoditelné, v případě lombardní sazby se jedná o horní mez krátkodobých

úrokových sazeb, oproti tomu diskontní sazba znamená dolní mez krátkodobých úrokových sazeb. Jak bylo zmíněné, tyto sazby jsou v důsledku velmi důležité i pro domácnosti, neboť komerční banky, které nabízí svým klientům termínované i netermínované vklady, stavební spoření a řadu dalších produktů, z těchto sazeb vychází.

ČNB může pomocí těchto sazeb ovlivnit, jaká bude peněžní zásoba v oběhu. Pokud bude např. lombardní sazba vysoká, tedy sazba, za kterou si mohou komerční banky půjčit likvidní prostředky od ČNB, tak se to promítne do jejích produktů a např. půjčení peněz v podobě hypotéky tak bude pro domácnosti nákladnější. Oproti tomu ale tato situace podporuje ukládání peněz domácností u komerčních bank, neboť mohou dosáhnout na vyšší zhodnocení např. u spořicíh účtů.

Graf 16: Vývoj úrokových sazeb stanovených ČNB, 2005-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle ČNB, ARAD - Systém časových řad

Úrokové sazby rostly především v letech 2005 - 2007, což odpovídá době, kdy ekonomika České republiky velmi rostla. Oproti tomu v letech 2012 - 2016 byly úrokové sazby ČNB velmi nízké (nedosahovaly ani 0,5 %) a tak lze předpokládat, že tou dobou byla ekonomika České republiky v určité míře stagnace a ČNB tímto chtěla ekonomiku podpořit, což potvrdila zjištěná data o výši HDP.

Na základě výše úrokových sazeb by mělo být možné částečně odvodit, v jaké fázi ekonomického cyklu se aktuálně daná země nachází. V případě, že bude ekonomika již přehřátá a ekonomický růst bude příliš silný, tak ČNB může zvýšit úrokové sazby a tím snížit množství peněz v oběhu prostřednictvím jejich zdražení. Komerční banky totiž v tu chvíli pravděpodobně zvýší své sazby, což se promítne například při zařizování hypotéky, neboť vyšší sazby znamenají pro domácnosti dražší hypotéky, jak již bylo řečeno.

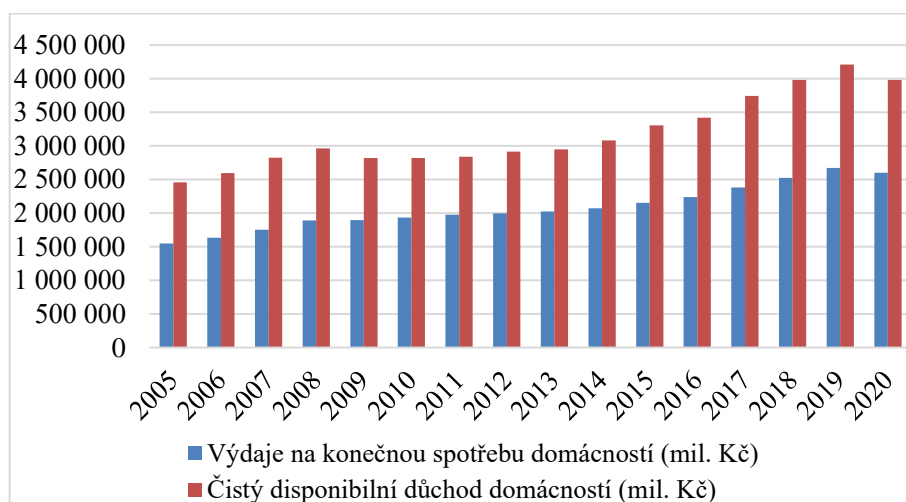
V praxi bylo možné toto fungování spatřit například i v minulém roce, kdy ČNB snížila své sazby a pro domácnosti bylo tak velmi výhodné si zařídit hypotéku, neboť dosažený úrok mohl být i nižší než 2 %. Nízké sazby se ovšem promítly i do úrokových sazeb spořicíh účtů, v rámci kterých je v současné době velmi běžné setkat se s úrokovou sazbou nižší než 0,5 % p.a.

Jelikož je, v rámci diplomové práce, hlavním tématem struktura úspor českých domácností, které by nemohly vznikat bez příjmů domácností, tak na závěr je ještě sledována problematika příjmů a výdajů českých domácností od roku 2005 do roku 2020 a to prostřednictvím dvou ukazatelů - čistého disponibilního důchodu domácností a celkových spotřebních výdajů domácností.

Čistý disponibilní důchod představuje částku, kterou mohou domácnosti využít na konečnou spotřebu či na tvorbu svých úspor. V rámci národního účtu České republiky tyto důchody představují tzv. účet druhotného rozdělení důchodů.

V rámci časové řady 2005-2020 čistý disponibilní důchod i celkové spotřební výdaje českých domácností v čase rostli, ovšem s drobnými poklesy v případě čistého disponibilního důchodu, což je znázorněno v grafu č. 17. Z tohoto grafu je patrné, že čistý disponibilní důchod se z původních 2,46 bil. Kč v roce 2005 dostal na hodnotu 4,21 bil. Kč. Výdaje oproti tomu vzrostly z původních 1,5 bil. Kč na 2,6 bil. Kč. Absolutní nárůst čistého disponibilního důchodu domácností České republiky je tak vyšší než absolutní nárůst celkových spotřebních výdajů českých domácností.

Graf 17: Vývoj čistého disponibilního důchodu a celkových spotřebních výdajů českých domácností, 2005-2020

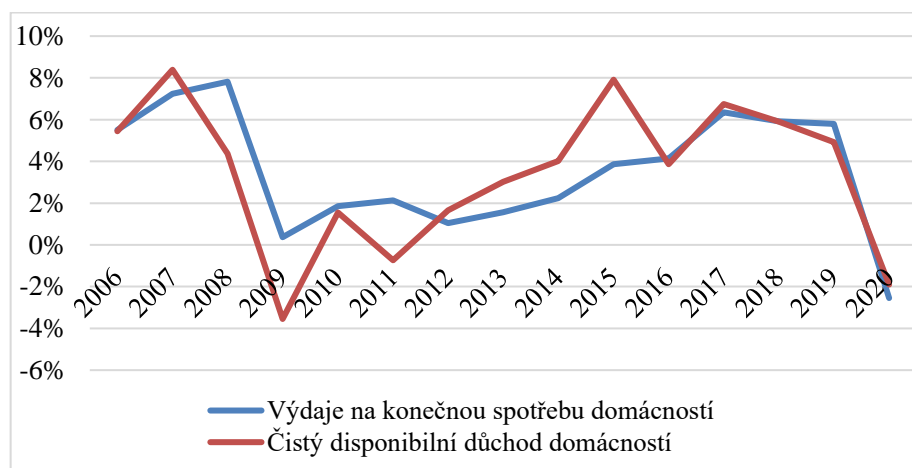

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Z tohoto rozdílu vychází zároveň skutečnost, že úspory českých domácností v čase znatelně rostou, neboť rozdíl mezi čistým disponibilním důchodem a celkovými spotřebními výdaji roste - v roce 2005 byl tento rozdíl 900 mld. Kč, ale v roce 2019 již 1,5 bil. Kč, což znamená, že české domácnosti mají více prostředků k tvorbě svých úspor.

Pro lepší představu jsou dále znázorněny rovněž meziroční změny v čistém disponibilním důchodu domácností oproti meziročním změnám celkových spotřebních výdajů domácností. Tyto změny jsou znázorněné v následujícím grafu č. 18, z kterého vychází, že čistý disponibilní důchod se snížil převážně v období 2008-2010, tedy v době globální ekonomické krize. Výdaje se v tomto období také snížily, ale ne tak výrazně. Pokles jak čistého disponibilního důchodu, tak spotřebních výdajů domácností, je výrazný rovněž v posledním roce, což ovšem není překvapivé.

Graf 18: Meziroční změny celkových spotřebních výdajů a čistého disponibilního důchodu domácností, 2005-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

4.3. Souvislost mezi strukturou úspor a vývojem ekonomiky České republiky

Po vypracování dat, jednak o úsporách českých domácností, ale zároveň ekonomice České republiky, je nyní možné zkoumat vztah mezi těmito daty. Tento vztah je zkoumán jednak prostřednictvím korelační analýzy, ale rovněž pomocí regresní analýzy, které patří mezi důležité statistické metody a odhaluje vztah mezi proměnnými.

Nejprve je pro jednotlivé ukazatele vypočtena hodnota korelačního koeficientu, která odhalí, zda mezi vztahy existuje či neexistuje lineární závislost. Hodnoty korelačního koeficientu mezi jednotlivými makroekonomickými ukazateli a absolutní

výši úspor českých domácností, byly vypočítány pomocí Microsoft Excel a jsou znázorněné v tabulce č. 6.

Tabulka 6: Hodnoty korelačního koeficientu jednotlivých makroekonomických ukazatelů

Ukazatel	Hodnota korelačního koeficientu
Nominální průměrná měsíční hrubá mzda	0,991
Výdaje domácností	0,984
Hrubý domácí produkt	0,983
Čistý disponibilní důchod domácností	0,976
Cenová hladina	0,964
Počet zaměstnaných osob	0,915
Míra inflace	-0,062
Diskontní sazba ČNB	-0,441
Počet nezaměstnaných osob	-0,819
Obecná míra nezaměstnanosti	-0,824

Zdroj: vlastní zpracování dle AKAT ČR, MF ČR, ČNB, AČSS, AKAT, APS ČR, ČAP

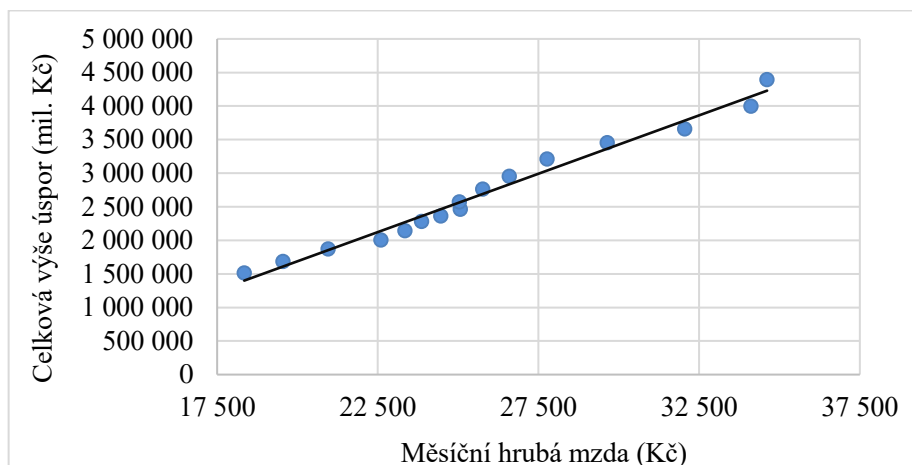
Z výpočtu vychází, že nejvyšší hodnotu korelačního koeficientu dosahuje celková výše úspor a nominální průměrná měsíční hrubá mzda - konkrétně 0,991. Z toho lze odvodit, že mezi těmito ukazateli existuje velmi silná lineární závislost. Vysoké hodnoty dosahují rovněž celkové spotřební výdaje domácností (0,984) a hrubý domácí produkt (0,983). Oproti tomu nejnižší hodnoty lze spatřit u míry inflace - pouze -0,062, z čehož lze odvodit, že mezi mírou inflace a celkovou výší úspor neexistuje téměř žádná vazba. Nízké hodnoty korelačního koeficientu dosahují úspory českých domácností rovněž s diskontními sazbami ČNB (-0,441).

Jak již bylo řečeno, mezi úsporami českých domácností a nominální průměrnou měsíční hrubou mzdou existuje silná vazba. To znamená, že čím vyšší bude nominální průměrná měsíční hrubá mzda, tím vyšší budou celkové úspory domácností. Pro potvrzení se lze podívat do dat z předešlých let - například v roce 2006 dosahovala nominální průměrná měsíční hrubá mzda částky 19 546 Kč a úspory českých domácností 1 682 631 mil. Kč, v roce 2019 ale dosahovala výše mzdy 34 111 Kč a úspory českých domácností vzrostly na 4 393 113 mil. Kč. Tato závislost je logická, neboť pokud lidé vydělávají vyšší částky, tak sice mohou na jedné straně více finančních prostředků věnovat na své výdaje, ale zároveň mohou také více finančních prostředků odkládat do podoby svých úspor.

Tyto závislosti lze rovněž graficky vyjádřit pomocí bodového grafu. Grafické vyjádření jednotlivých ukazatelů současně potvrzuje vypočtenou závislost konkrétních ukazatelů pomocí korelačního koeficientu.

V grafu č. 19 je v první řadě znázorněna závislost mezi celkovou výší úspor českých domácností a nominální průměrnou měsíční hrubou mzdou. Z grafu vychází, že závislost je zde opravdu silná, vyznačené body jsou téměř součástí spojnice trendu. Vzhledem ke sklonu spojnice trendu je možné také konstatovat, že v tomto případě se jedná o přímo úměrnou závislost, která byla již vysvětlená výše.

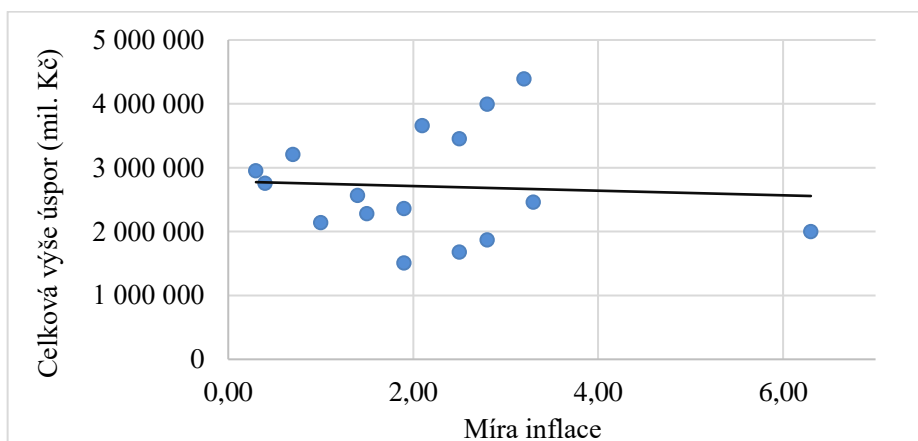
Graf 19: Nominální průměrná měsíční hrubá mzda x celkové úspory, bodový graf

Zdroj: vlastní zpracování dle AKAT ČR, MF ČR, ČNB, ČAP, APS ČR, ČSÚ

Na grafu č. 20 je oproti tomu znázornění míry inflace a celkových úspor českých domácností. Zkoumané hodnoty jsou v tomto případě velmi rozptýlené, což značí, že v tomto případě neexistuje téměř žádná lineární závislost. To lze interpretovat - pokud se bude nějakým způsobem měnit míra inflace, tak na celkové úspory českých domácností to nebude mít téměř žádný prokazatelný vliv. Pro doplnění je možné ještě uvést, že sklon spojnice trendu pouze potvrzuje hodnotu korelačního koeficientu, která v tomto případě vyšla záporná.

Graf 20: Míra inflace x celkové úspory, bodový graf

Zdroj: vlastní zpracování dle AKAT ČR, MF ČR, ČNB, ČAP, APS ČR, ČSÚ

4.3.1. Vícenásobný regresní model

Korelační koeficient odhalil, že silná lineární vazba existuje u ukazatelů jako je průměrná měsíční hrubá mzda, celkové spotřební výdaje domácností, hrubý domácí produkt, čistý disponibilní důchod domácností, cenová hladina, počet zaměstnaných osob, obecná míra nezaměstnanosti a počet nezaměstnaných osob, a právě proto budou tyto ukazatele dále využity pro tvorbu vícenásobného regresního modelu. Tento model je možné v obecném tvaru vyjádřit rovnicí:

$$y = \beta_0 + \beta_1 \cdot x_1 + \beta_2 \cdot x_2 + \varepsilon, \quad (4)$$

přičemž: y - závislá (vysvětlovaná) proměnná,

x_1, x_2 - nezávislé (vysvětlující) proměnné,

β_0 - úroňová konstanta, v situaci, kdy $x_1, x_2 = 0$,

β_1, β_2 - sklony, vyjadřují, jak se mění x_1 či x_2 , pokud jsou ostatní x fixní,

ε - náhodná složka zahrnující faktory, které nejsou vyjádřeny v modelu.

Aby bylo možné regresní model sestavit, tak je vždy důležité určit, která proměnná vystupuje jako závislá proměnná a které proměnné vystupují v modelu jako nezávislé proměnné. V rámci této diplomové práce jsou konkrétní proměnné:

- Y - závislá proměnná - celkové úspory domácností,
- X - nezávislé proměnné - průměrná měsíční hrubá mzda, celkové spotřební výdaje domácností, HDP, čistý disponibilní důchod domácností, cenová hladina, počet zaměstnaných osob, obecná míra nezaměstnanosti, počet nezaměstnaných osob.

Vzhledem k tomu, že do modelu vstupuje několik proměnných, tak je možné vytvořit zmíněný vícenásobný regresní model. Předtím je ale nutné splnit určité předpoklady pro tento model.

Jeden z předpokladů využití vícenásobného regresního modelu je tzv. princip multikolinearity, který zkoumá, zda jsou mezi sebou nezávislé proměnné (x_1, x_2, x_3, \dots) korelované. Z tohoto důvodu byla vytvořena korelační matice s výše zmíněnými proměnnými (viz Příloha č. 6). Z této matice vychází, že vybrané proměnné jsou mezi sebou korelované na hodnotách více než 0,7xx, což vytváří zmíněnou multikolinearitu, a proto je nutné nezávislé proměnné upravit.

Pro snížení multikolinearity je možné některé proměnné vypustit a tím snížit stupeň multikolinearity. Je důležité si ale uvědomit, že určitý stupeň multikolinearity vykazuje

téměř každý vícenásobný model a pokud se vypustí některé proměnné, tak je možné se dopustit zkresleného odhadu. Jako možné řešení se také využívá shrnutí některých proměnných do jedné proměnné.

Po vytvoření regresního modelu, který odhalil, že, v případě vložení všech proměnných do regresního modelu, se nejedná o statisticky významné proměnné, se z vytvořeného modelu vypustily tři proměnné - obecná míra nezaměstnanosti, počet zaměstnaných osob a průměrná měsíční hrubá mzda, neboť právě tyto proměnné jsou částečně obsažené v dalších proměnných. Zbylé nezávislé proměnné, i když jsou značně korelované (viz Příloha č. 7), z modelu nelze vypustit, neboť by mohlo dojít ke vzniku specifikačních chyb.

Nyní, po užším výběru nezávislých proměnných, lze zapsat rovnici regresního modelu, ve kterém jsou dosazené jednotlivé proměnné, zatím bez vypočtených hodnot jednotlivých konstant - β . Tato rovnice má následující tvar:

$$\begin{aligned} \text{Celkové úspory} = & \beta_0 + \beta_1 * \text{cenová hladina} + \beta_2 * \text{celkové spotřební výdaje domácností} \\ & + \beta_3 * \text{počet nezaměstnaných osob} + \beta_4 * \text{čistý disponibilní důchod} \\ & \text{domácností} + \beta_5 * \text{HDP} \end{aligned} \quad (5)$$

Pro doplnění je nutné říct, že regresní model pomůže odhalit, které faktory mají největší vliv na tvorbu úspor českých domácností, zda lze nalézt určité závislosti mezi proměnnými či, zda je možné závislou proměnnou (úspory českých domácností) vyjádřit pomocí nezávislých proměnných. Pomocí regresního modelu lze zároveň odhalit, jak se mění jedna proměnná, pokud se druhá proměnná změní o jednotku. Tato analýza má tedy mnohem lepší vypovídací hodnotu než původní korelační koeficient, neboť nesděljuje pouze skutečnost, zda mezi proměnnými existuje určitá vazba, ale rovněž říká, jaká tato vazba je.

Konkrétní regresní model je vytvořen, shodně jako hodnoty korelačního koeficientu a korelační matice, pomocí Microsoft Excel. Díky tomuto výstupu (viz Příloha č. 8) je v prvním kroku možné zapsat rovnici regresního modelu s již vypočítanými hodnotami. Rovnice regresního modelu vychází:

$$\begin{aligned} \text{Celkové úspory} = & - 5\,786\,799,78 + 41\,546,3 * \text{Cenová hladina} - 1,83 * \text{Celkové spotřební} \\ & \text{výdaje domácností} + 2,3 * \text{Počet nezaměstnaných osob} + 1,23 * \text{Čistý} \\ & \text{disponibilní důchod domácností} + 0,9 * \text{HDP} \end{aligned} \quad (6)$$

Aby bylo možné konstatovat, že zkoumané proměnné opravdu vyjadřují vypočtený vztah a lze tímto způsobem vyjádřit celkové úspory, tak je nezbytné dále zkoumat výsledky z vypočteného výstupu. K takovému zkoumání slouží hodnoty t-testu. V rámci t-testu jsou stanovené dvě hypotézy:

- nulová hypotéza $H_0: \beta = 0$
- alternativní hypotéza $H_1: \beta \neq 0$

V tomto případě se jedná o oboustranný t-test. V rámci tohoto testu vystupují hodnoty tzv. kritických bodů, které jsou k dohledání ve statistických tabulkách. V obecném tvaru se jedná o hodnotu:

$$t_{n-k-1}(1-\alpha/2) \quad (7)$$

Po dosazení konkrétních čísel vychází, že hodnota kritických bodů, v případě hladiny významnosti 95 %, je rovna:

$$t_{16-5-1}(1-0,025) = t_{10}(0,975) = +/- 2,228$$

Díky vypočtené hodnotě kritických bodů lze spatřit, kam spadají hodnoty t-testu u jednotlivých proměnných. Zda spadají do oboru přijetí či do kritického oboru. Obor přijetí je v tomto případě vymezen $\langle -2,228 ; 2,228 \rangle$, oproti tomu kritický obor je vymezen $(-\infty, -2,228) \cup (2,228, +\infty)$.

Hodnoty t-testu pro jednotlivé nezávislé proměnné jsou znázorněné v následující tabulce č. 7. Díky porovnání s vypočtenými kritickými hodnotami vychází, že všechny proměnné x_1-x_5 spadají do kritického oboru.

Tabulka 7: Hodnota t-testu u nezávislých proměnných

Nezávislá proměnná	t-test
Cenová hladina	3,479
Celkové výdaje na konečnou spotřebu	-2,384
Počet nezaměstnaných osob	3,466
Čistý disponibilní důchod	4,592
HDP	2,572

Zdroj: vlastní zpracování

Tento výsledek lze interpretovat - pro všechny proměnné je nulová hypotéza H_0 zamítnuta a tím pádem se potvrzuje alternativní hypotéza H_1 , což znamená, že zkoumané proměnné mají prokazatelný vliv na závislou proměnnou y - celkové úspory domácností.

V rámci regresní analýzy je nutné ověřit schopnost popsání skutečnosti, neboť regresní model tvoří pouhý odhad skutečnosti, a to prostřednictvím několika ukazatelů. V tomto konkrétním případě lze vycházet z vytvořeného modelu, neboť tento model obsahuje již vypočítaný index korelace (*násobné R*), index determinace (*hodnota spolehlivosti R*) či *Významnost F a Hodnotu P*.

V prvním případě - indexu korelace a indexu determinace - mohou nabývat hodnoty ukazatelů $\langle -1; 1 \rangle$. Vypočtený index korelace dosahuje hodnoty 0,997, což značí, že mezi zkoumanými veličinami existuje navzájem velmi silná vazba. Index determinace pak vychází 0,995, což znamená, že zkoumaná závislá veličina je tímto modelem vysvětlená z 99,5 %. Nutno dodat, že ukazatel indexu korelace není překvapivý, neboť byla již výše prokázána vysoká korelace mezi jednotlivými proměnnými.

Další ukazatele regresního modelu jsou Významnost F a Hodnota P. Hodnota Významnosti F říká, jak vysoký je vysvětlující význam regresního modelu. Platí, že čím nižší je tato hodnota, tím lépe. V tomto případě vyšla hodnota ukazatele $4,6748 \cdot 10^{-11}$, což je pro model velmi dobrá hodnota a lze ho chápat jako silně vysvětlující. Hodnota P je porovnávána se zvolenou hladinou významnosti, $\alpha = 0,05$. V případě, že zjištěná hodnota P bude vyšší než α , tak lze tvrdit, že se jedná o nevýznamný koeficient, naopak, pokud bude hodnota P nižší než α , tak lze tvrdit, že se jedná o významný koeficient. Zjištěné hodnoty se nachází v tabulce č. 8., z které je patrné, že na zvolené hladině významnosti dosahují významné hodnoty všechny proměnné.

Tabulka 8: Regresní analýza - Hodnota P jednotlivých proměnných

Nezávislá proměnná	Hodnota P
Cenová hladina	0,00593
Celkové výdaje na konečnou spotřebu	0,03838
Počet nezaměstnaných osob	0,00607
Čistý disponibilní důchod	0,00099
HDP	0,02780

Zdroj: vlastní zpracování

Tyto vlastnosti jsou shodné s výše provedeným t-testem. A lze tedy konstatovat, že zkoumané proměnné x_1-x_5 jsou pro tento regresní model signifikantní a výsledky jsou statisticky průkazné.

Vzhledem k tomu, že statisticky významné jsou koeficienty všech proměnných, tak lze tvrdit, že pokud se v případě cenové hladiny změní její hodnota o jednotku, tak hodnota celkových úspor se změní o 41 546,3, přičemž tuto změnu lze brát jako

statisticky významnou. V případě změny počtu nezaměstnaných o jednotku to bude mít dopad v podobě zvýšení úspor o 2,299. Tímto způsobem je možné interpretovat všechny proměnné. Zároveň je ale důležité prokázat tuto myšlenku, proto je v následujících tabulkách č. 9 a 10 toto tvrzení ověřeno.

V tabulce č. 9 je nejprve vypočtena hodnota celkových úspor pro rok 2020 pomocí vytvořené regresní funkce. Je důležité si opět uvědomit, že v případě vypočtené hodnoty, tímto způsobem, se jedná o pouhý odhad regresního modelu, a oproti skutečné hodnotě celkových úspor se tato hodnota liší o 45 146 mil. Kč, což je v případě regresního modelu hodnota tzv. rezidua - e_i - neboli náhodné chyby.

Tabulka 9: Výpočet celkových úspor pomocí regresní funkce

	Koeficienty	Hodnoty pro rok 2020
β_0	-5786799,776	-
Cenová hladina	41546,303	111,8
Výdaje na konečnou spotřebu (mil. Kč)	-1,8336	2 681 580
Počet nezaměstnaných	2,2986	161 700
Čistý disponibilní důchod (mil. Kč)	1,2253	4 210 928
HDP (mil. Kč)	0,8979	5 650 500
Celkové úspory (mil. Kč)	-	4 347 967

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 10 je následně dopočtená hodnota celkových úspor v případě, že by se změnila výše zmíněné proměnné - pro příklad byly vybrány proměnné x_1 a x_3 . Je nutné mít vždy na paměti, že se uvažuje v rámci výpočtu změna hodnoty pouze jedné proměnné a ostatní proměnné budou fixní.

Tabulka 10: Výpočet celkových úspor při změně hodnoty nezávislých proměnných

	Změna cenové hladiny	Změna počtu nezaměstnaných osob
Cenová hladina	112,8	111,8
Výdaje na konečnou spotřebu (mil. Kč)	2 681 580	2 681 580
Počet nezaměstnaných	161 700	161 701
Čistý disponibilní důchod (mil. Kč)	4 210 928	4 210 928
HDP (mil. Kč)	5 650 500	5 650 500
Celkové úspory (mil. Kč)	4 389 513	4 347 969

Zdroj: vlastní zpracování

Díky výpočtu lze potvrdit, že celkové úspory by se opravdu zvýšily o výše zmíněné hodnoty, v případě zmíněných nezávislých proměnných o jednotku. Je důležité vzít v úvahu také přítomnost náhodné chyby, která má v regresním modelu hodnotu 74 884, což znamená, že vypočtený odhad by se mohl o tuto hodnotu lišit.

Nyní je možné konstatovat, že regresní model úspěšně odhalil, jakým způsobem lze vyjádřit funkční závislost mezi závislou proměnnou a nezávislými proměnnými. Jak bylo řečeno výše, v případě vypočtených hodnot v tabulce č. 10 je uvažováno, že by se změnila pouze hodnota konkrétní nezávislé proměnné a ostatní proměnné by zůstaly neměnné, s čímž ve skutečnosti nelze počítat, neboť jsou vyjádřeny makroekonomické ukazatele, které se v čase velmi mění a jsou na sebe navázané.

Na závěr lze pomocí vytvořeného regresního modelu predikovat, jak by se mohly celkové úspory změnit za 5 let při určitých předpokladech. Z již analyzovaných dat, o vývoji ekonomiky, bylo zjištěno, jak se jednotlivé ukazatele v čase mění a tak bude predikován jejich možný vývoj v budoucích 5 letech.

Pro úplnost je nutné připomenout, že regresní model je počítán na hladině významnosti 95 %, při které lze tvrdit, že zvolené nezávislé proměnné na základě t-testu spadají do kritického oboru a tím pádem jsou signifikantní a mají vliv na závislou proměnnou.

V případě predikce je, v prvním případě, předpoklad, že dalších 5 let by měly makroekonomické ukazatele podobný vývojový trend jako v letech 2014-2019, což by znamenalo, že české ekonomice by se i nadále dařilo. Přepočtené ukazatele nezávislých proměnných jsou znázorněny v tabulce č. 11, ve které je zároveň odhadovaná výše celkových úspor českých domácností.

Tabulka 11: Odhad celkových úspor českých domácností - optimistický výhled

	Koeficienty	Optimistický výhled (2025)
β_0	-5786799,78	-
Cenová hladina	41546,3	117,0
Výdaje na konečnou spotřebu (mil. Kč)	-1,8336	3 588 074
Počet nezaměstnaných	2,2986	39 276
Čistý disponibilní důchod (mil. Kč)	1,2253	5 768 971
HDP (mil. Kč)	0,8979	7 645 911
Celkové úspory (mil. Kč)	-	6 518 379

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud by ekonomika i nadále rostla, tak by bylo možné očekávat celkové úspory českých domácností ve výši 6,52 bil. Kč, což by byl oproti posledním známým hodnotám nárůst o více než 2 bil. Kč. Tento růstový trend české ekonomiky nemusí být ovšem příliš reálný, vzhledem k situaci, kterou způsobuje onemocnění COVID-19.

Ve druhém případě je vypočtena hodnota, která by mohla více odpovídat skutečnosti, vzhledem k současné situaci způsobené zmíněným onemocněním

COVID-19. I přes velké finanční podpory státu, které patrně brzy dosáhnou svého „stropu“, se dá předpokládat, a již je částečně patrné z údajů za rok 2020, že česká ekonomika zažije určité zpomalení, a proto je dále vypočtena očekávaná hodnota celkových úspor v případě, že by se ekonomice následujících pár let nedařilo tak dobře, jako tomu bylo v letech 2014-2019.

Při přepočtu jednotlivých ukazatelů je vycházeno z hodnot za roky 2005-2013, neboť, jak již bylo zmíněno, tou dobou česká ekonomika zažívala určité zpomalení. V rámci konkrétních hodnot jednotlivých ukazatelů by byl předpoklad, že cenová hladina by se snížila, tudíž by nedocházelo k inflaci, ale naopak k deflaci. Výdaje na konečnou spotřebu, čistý disponibilní důchod a HDP by sice oproti původním hodnotám vzrostli, ale tento růst by zdaleka nebyl tak výrazný jako v předchozím optimistickém výhledu. Výrazná změna by byla ovšem předpokládána v počtu nezaměstnaných osob, neboť ve chvíli, kdy ekonomika zpomaluje, tak se zvyšuje nezaměstnanost, a tudíž je vyšší počet nezaměstnaných osob.

Tabulka 12: Odhad celkových úspor českých domácností - pesimistický výhled

	Koeficienty	Pesimistický výhled (2025)
β_0	-5786799,78	-
Cenová hladina	41546,303	104,0
Výdaje na konečnou spotřebu (mil. Kč)	-1,8336	3 256 867
Počet nezaměstnaných	2,2986	285 060
Čistý disponibilní důchod (mil. Kč)	1,2253	4 758 349
HDP (mil. Kč)	0,8979	6 496 150
Celkové úspory (mil. Kč)	-	4 879 918

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota vypočteného odhadu v tomto případě dosahuje výše 4,88 bil. Kč, což je rovněž nárůst v absolutní výši celkových úspor. Z toho vychází, že i přesto, že by došlo k poklesu růstu ekonomiky, tak úspory českých domácností by i nadále rostly. Rozdíl ale v tomto případě činí pouze 0,487 bil. Kč, což je znatelný pokles oproti předchozímu předpokladu.

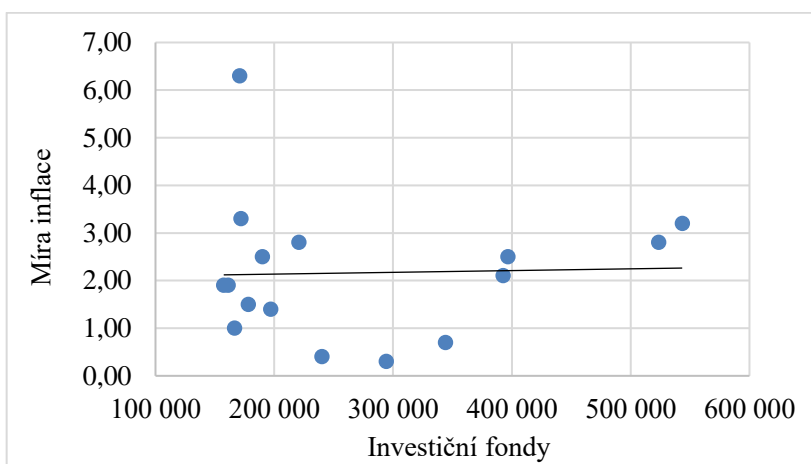
Díky vytvořeným výpočtům lze na závěr konstatovat, že závislost mezi úsporami českých domácností a ekonomikou české republiky je patrná. Tento závěr je velmi pochopitelný, neboť v rámci vývoje ekonomiky se mění také příjmy a výdaje domácností, a tím pádem i množství finančních prostředků, které mohou být využity k tvorbě úspor.

4.3.2. Korelační analýza

V rámci úspor českých domácností jsou sledovány i změny ve výši jednotlivých produktů tvořících úspory českých domácností. Z tohoto důvodu je následující část zaměřena na zkoumání závislosti mezi jednotlivými finančními produkty a makroekonomickými ukazateli pomocí korelační analýzy. Díky vypočteným hodnotám jednotlivých korelačních koeficientů (viz Příloha č. 9) lze konstatovat několik výsledků.

V první řadě je patrné, že makroekonomický ukazatel míra inflace a diskontní sazby ČNB nekorelují téměř s žádným finančním produktem. Tato skutečnost je znázorněná i graficky (graf č. 21). Z tohoto grafu je patrné, že v případě investičních fondů a míry inflace jsou hodnoty široce rozmístěné v okolí spojnice trendu, což značí že tyto proměnné nejsou korelované.

Graf 21: Investiční fondy x míra inflace, bodový graf

Zdroj: Vlastní zpracování dle AKAT ČR, MF ČR, ČNB, ČAP, APS ČR, ČSÚ

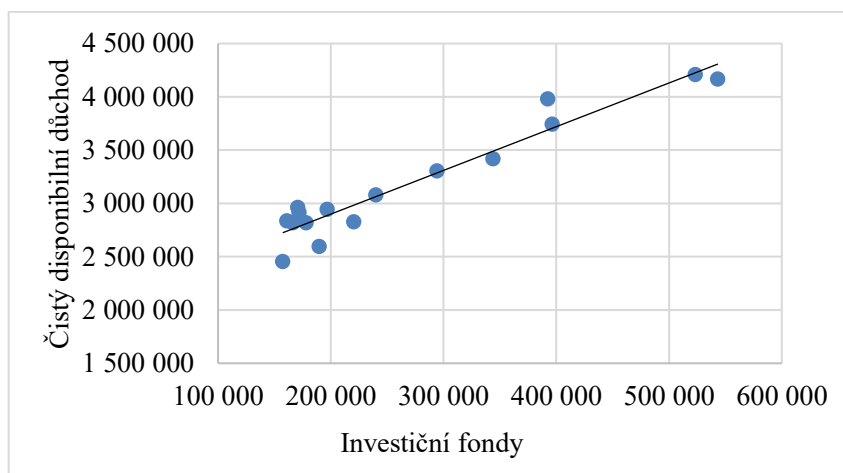
Oproti tomu například ukazatel HDP, počet zaměstnaných osob či čistý disponibilní důchod domácností patří mezi nejvíce korelované ukazatele téměř se všemi finančními produkty.

V případě korelace jednotlivých produktů vychází, že nejvíce korelovaným produktem jsou netermínované vklady a penzijní spoření, přičemž oba tyto produkty jsou nejvíce korelované s nominální průměrnou měsíční hrubou mzdou. Tento vztah je pochopitelný, pokud poroste průměrná měsíční mzda, tak lidé budou mít více finančních prostředků k tvorbě svých úspor. V tomto případě existuje přímo úměrná závislost.

Vysoké hodnoty korelačních koeficientů dosahují i investiční fondy s jednotlivými makroekonomickými ukazateli. V tomto případě dosahuje nejvyšší hodnotu ukazatel

čistý disponibilní důchod (0,962), přičemž i v tomto případě platí přímá úměra. Tato závislost je zároveň viditelná i z grafu č. 22

Graf 22: Investiční fondy x čistý disponibilní důchod, bodový graf

Zdroj: Vlastní zpracování dle AKAT ČR, MF ČR, ČNB, ČAP, APS ČR, ČSÚ

Naopak stavební spoření dosahuje maximální hodnoty korelačního koeficientu na úrovni 0,5197, a to konkrétně s počtem nezaměstnaným osob. Lze odvodit, že stavební spoření vzhledem ke skutečnosti, že je sjednáváno minimálně na 6 let, tak příspěvky tohoto produktu se neodvíjí od aktuálních ukazatelů, ale lidé posílají smluvené příspěvky bez ohledu na vývoj ekonomiky.

Obecně je patrné, že mezi produkty tvořícími úspory českých domácností a makroekonomickými ukazateli je znatelná závislost, která je ovšem pochopitelná, vzhledem k již zjištěným poznatkům z předchozích částí diplomové práce.

5. Vyhodnocení

Sledovat strukturu úspor českých domácností je velmi důležité, neboť může podhalit řadu skutečností o jejich chování. Díky zpracování praktické části diplomové práce je nyní možné nalézt odpovědi na výzkumné otázky.

1) V prvním případě je sledována konzervativní povaha českých domácností v oblasti osobních financí, neboť z historických dat vyšlo jasně najevo, že české domácnosti vyhledávají spíše konzervativní uložení svých finančních prostředků. V případě, že jsou uvažovány konzervativní finanční produkty, tak se sledují téměř všechny analyzované produkty - termínované vklady, netermínované vklady, vklady v cizí měně, stavební spoření, penzijní spoření a rovněž také životní pojištění. Absolutní výše těchto produktů tvoří 3,8 bil. Kč, což představuje za rok 2020 přibližně 87,6 % všech vkladů. V podobě netermínovaných vkladů mají české domácnosti uloženo více než 55 % svých prostředků, což značí, že přístup českých domácností se v tomto ohledu nezměnil. Ba naopak, české domácnosti mají v těchto produktech stále větší procento svých finančních prostředků.

2) Ve druhém případě je sledována závislost mezi úsporami českých domácností a ekonomikou České republiky. Z výsledků statistických analýz lze odvodit, že mezi úsporami českých domácností a ekonomikou České republiky existuje závislost. Pomocí korelačního koeficientu bylo zjištěno, že nejvyšší závislost lze spatřit mezi úsporami domácností a výší průměrné měsíční mzdy, HDP a celkovými spotřebními výdaji. Oproti tomu u ukazatelů míry inflace a diskontních sazeb ČNB nebyla shledaná závislost s úsporami českých domácností.

Následně - pomocí regresní analýzy - vypočtená rovnice vytváří odhad, jak se mohou úspory českých domácností vyvíjet v budoucnu. Tento statistický odhad je postaven na několika ukazatelích - cenové hladině, počtu nezaměstnaných osob, HDP, čistém disponibilním důchodu a celkových spotřebních výdajích domácností. Z takové predikce vychází velmi pozitivní skutečnost - pokud ekonomika České republiky zpomalí či naopak poroste, tak české domácnosti v obou případech pravděpodobně zvýší celkovou výši svých úspor. Z toho lze odvozovat například skutečnost, že pokud by se domácnostem snížil čistý disponibilní důchod, tak nesníží růst úspor, ale naopak sníží především své výdaje. Tato skutečnost je logická - pokud se ekonomice nebude dařit, tak lidé budou raději spoléhat na tvorbu a využití své finanční rezervy.

5.1. Shrnutí

Zjištěné poznatky a hlavní myšlenky, které vychází z praktické části diplomové práce, jsou nejprve shrnuté v tabulce č. 13.

Tabulka 13: Shrnutí zjištěných výsledků

Problematika	Výsledky
1. Struktura úspor českých domácností	<ul style="list-style-type: none">• V rámci sledovaného období (2005-2020) došlo k výrazné změně ve struktuře úspor,• nejvyšší zastoupení dosahují netermínované vklady,• termínované vklady jsou naopak využívané stále méně.
2. Přístup českých domácností k tvorbě úspor	<ul style="list-style-type: none">• České domácnosti přistupují k tvorbě úspor velmi konzervativně, ale zároveň zodpovědně,• úspory domácností mají rychlejší tempo růstu než spotřební výdaje domácností,• absolutní výše úspor neustále roste (2021 - 4,39 bil. Kč).
3. Závislost mezi úsporami českých domácností a ekonomickými ukazateli České republiky	<ul style="list-style-type: none">• Existuje různá míra závislosti mezi úsporami českých domácností a makroekonomickými ukazateli,• nejvyšší statistická závislost vychází u HDP, počtu zaměstnaných osob a čistého disponibilního důchodu,• pomocí několika makroekonomických ukazatelů a regresní analýzy lze vytvořit predikci pro odhad budoucí výše úspor,• nejvyšší závislost s makroekonomickými ukazateli dosahují netermínované vklady a penzijní spoření,• nejnižší závislost s makroekonomickými ukazateli dosahuje stavební spoření.

Zdroj: Vlastní zpracování

Díky zkoumaným hodnotám a následně zjištěným poznatkům, o struktuře úspor českých domácností, lze tvrdit, že české domácnosti přistupují ke svým finančním prostředkům velmi zodpovědně, ale zároveň velmi konzervativně, což může být z dlouhodobého hlediska na škodu, neboť i přesto, že absolutní výše celkových úspor v čase poroste, tak kupní síla těchto úspor se bude v čase snižovat.

Částečně překvapivý, ale zároveň velmi pozitivní, poznatek je, že úspory českých domácností v čase neustále rostou a to bez významných výkyvů v čase. České domácnosti v tomto směru šetří své finanční prostředky, bez ohledu na vývoj ekonomiky. Z výsledků je také patrné, že pokud jsou zkoumány změny ve struktuře úspor, tak v rámci jednotlivých let nejsou znatelné vysoké změny. Tyto skutečnosti značí, že české domácnosti jsou v rámci tvorby svých úspor poměrně stabilní.

Pro upřesnění je důležité doplnit, že domácnosti reagují v určitých časových okamžicích - ekonomických fázích - v rámci svých úspor, ale také svých výdajů, velmi odlišně. Například v letech 2007-2009, kdy byl již znatelný pokles ekonomiky České republiky, české domácnosti sice zvyšovaly úspory i výdaje, ale jednalo se o nižší tempo růstu oproti předchozím rokům. V případě let 2019-2020, ve kterých je v ekonomice rovněž znatelný pokles, či určité zpomalení, vychází, že v této době domácnosti reagovaly podstatně jinak. V roce 2020 domácnosti zvýšily své úspory o dalších 10 %, ale v případě výdajů se jednalo o téměř 3% pokles. Lze předpokládat, že se české domácnosti obávají toho, co v budoucnu přijde a raději si tvoří větší rezervu a neutrácí. Může to být ale také spojeno se skutečností, že v části roku 2020 vznikla celá řada opatření, která lidem neumožňovala mít tak vysoké výdaje, a proto více ušetřili.

Pokud je sledován vývoj úspor v delším časovém horizontu - v tomto případě v rámci 15 let - tak je znatelná změna ve struktuře úspor českých domácností. V současné době tvoří významnou část úspor konzervativní finanční produkty - termínované a netermínované vklady, přičemž nárůst netermínovaných vkladů je nejvýraznější za dané časové období. V absolutní výši je významný také nárůst penzijního spoření a investičních fondů. Z toho lze například odhadnout, že české domácnosti jsou orientované zároveň na svoji budoucnost či své zajištění. Je ale otázka, zda je tato úroveň dostačující.

Na základě zjištěných dat, a provedených analýzách, rovněž vychází, že mezi úsporami českých domácností a makroekonomickými ukazateli lze spatřit vysokou závislost. V případě konkrétních finančních produktů, které tvoří celkové úspory českých domácností, existuje různá míra závislosti na makroekonomických ukazatelích. Největší závislost dosahují netermínované vklady či penzijní spoření, oproti tomu u stavebního spoření není znatelná závislost téměř s žádným makroekonomickým ukazatelem.

Obecně lze konstatovat, že největší závislost mezi jednotlivými ukazateli a finančními produkty nastává v případě HDP, počtu zaměstnaných osob a čistého disponibilního důchodu domácností. Tato závislost je pochopitelná, neboť pokud roste HDP, je vyšší počet zaměstnaných osob či roste čistý disponibilní důchod, tak lze odvodit, že ekonomice se daří a lidé mají tak více finančních prostředků k tvorbě svých úspor a naopak. Téměř žádná vazba se naopak nevyskytuje u míry inflace či diskontních sazeb ČNB.

5.2. Doporučení

Hlavní doporučení vycházející ze zjištěných poznatků, především o chování českých domácností, je znázorněné v tabulce č. 14.

Tabulka 14: Hlavní doporučení pro konkrétní subjekty

Doporučení	Specifikace	Vhodné pro subjekt
1. Využití konzervativní povahy českých domácností	<ul style="list-style-type: none">• Zaměření se na nové i stávající zákazníky.• Rostoucí úspory znamenají především vyšší zůstatky na běžných účtech = vyšší zisky pro komerční banky.• Spokojený zákazník pravděpodobně upřednostní nabídku své stávající banky.	Komerční banky
2. Zvýšení finanční gramotnosti českých domácností	<ul style="list-style-type: none">• Vzdělávání v oblasti osobních financí by mělo probíhat již u žáků základních škol.• Vyšší finanční gramotnost by mohla zlepšit situaci celé společnosti.• Je důležité pochopit význam lepší alokace vytvořených úspor - tvorbu investic.	Komerční banky, stát, domácnosti
3. Dlouhodobé finanční plánování	<ul style="list-style-type: none">• Význam a důležitost dlouhodobého hlediska.• Přínos vyššího využití dynamických produktů.• Nutné vlastní zajištění na důchod.	Komerční banky, domácnosti

Zdroj: Vlastní zpracování

Konzervativní povaha českých domácností - přístup komerčních bank

Jak již bylo řečeno, české domácnosti se vyznačují velmi konzervativní povahou. Vzhledem k vysokému podílu absolutní výše netermínovaných vkladů na celkových úsporách českých domácností je velmi důležité, a účelné, se právě na tento produkt zaměřit. Osobně vnímám tento poznatek jako velmi důležitý a myslím, že právě tato skutečnost má vysoký potenciál pro komerční banky.

Ze zjištěných hodnot vychází, že české domácnosti disponují na svých běžných účtech stále vyššími částkami. Pro komerční banky by tak měla být hlavní priorita, či výzva, nabídnout svým stálým či novým klientům něco, co ostatní komerční banky nenabízí či je odliší od konkurence.

V současné době svět bankovníctví, konkrétně osobního bankovníctví, zažívá velký rozvoj a každý člověk k těmto změnám přistupuje s odlišným zájmem. Tímto rozvojem lze chápat především vstup moderních technologií do fungování osobního bankovníctví.

Řada lidí je pravděpodobně nadšená z placení mobilním telefonem či chytrými hodinkami, ale zároveň v České republice existují lidé, kteří stále upřednostňují tradiční využívání svého běžného účtu, což znamená, že nevyužívají mobilní aplikace či placení platební kartou, ale jsou věrni hotovostním platbám a papírovým výpisům svého účtu.

Na tyto rozdílné preference by komerční banky neměly zapomínat a měly by dát jasně najevo, že jsou tady pro obě skupiny klientů - jak pro osoby, které chtějí fungovat plně online, tak pro osoby, které moderní technologie nevyužívají. Jsem si ale vědoma toho, že konkurence v oblasti komerčních bank je v České republice poměrně vysoká a získat nové klienty může být stále náročnější.

Jedna z důležitých oblastí, na kterou by se mohly komerční banky zaměřit, je především komunikace či určitý vztah se svými klienty, neboť pokud je klient se svojí bankou spokojený, tak ani zajímavá nabídka jiné banky ho nemusí zlákat ke změně.

Důležitost spokojenosti zákazníků s běžným účtem, a tím i se svojí bankou, vnímám v tom, že pokud se lidé například zamýšlí nad vytvořením nového produktu - stavebního spoření či například investičních fondů - tak v případě spokojenosti si pravděpodobně zjistí nejprve nabídku své banky a až později je bude zajímat nabídka ostatních bank. Pro banky má tato skutečnost velký potenciál, neboť lze předpokládat, že úspory budou i v dalších letech růst, a tak mohou banky obhospodařovat stále vyšší finanční částky svých klientů.

Zvýšení finanční gramotnosti

Druhá myšlenka či doporučení směřuje rovněž ke konzervativní povaze českých domácností, která, dle mého, vyplývá především z nevědomosti a nezájmu o svět osobních financí, a kterou by bylo dobré změnit. V tomto směru je důležitá především finanční gramotnost české populace, a proto bych vnímala jako velmi účelné, kdyby se stát, ČNB či komerční banky více zaměřili na tuto oblast a ještě více lidem přiblížili, jak je důležité plánování v rámci osobních financí. Hlavní důraz bych dala především na vzdělávání žáků základních škol, což by dále pokračovalo i u studentů středních škol.

Zvyšující se finanční gramotnost by mohla mít z dlouhodobého hlediska opravdový přínos nejenom pro jednotlivce, ale rovněž pro celou společnost, neboť si myslím, že v budoucnu může být problém se zvyšujícím se rozdílem mezi chudými a bohatými vrstvami obyvatel.

Ruku v ruce s finanční gramotností jde i finanční plánování, které v České republice není, v tuto chvíli, na vysoké úrovni, ale přitom se oblast osobních financí dotýká každého z nás, bez ohledu na výši našeho příjmu.

V neposlední řadě, i přesto, že je pozitivní, že české domácnosti zvyšují absolutní výši svých úspor, tak dle mého je zároveň znepokojivé, že více než 70 % tvoří termínované a netermínované vklady, a to především z důvodu přítomné inflace, která v čase velmi snižuje reálnou hodnotu úspor. Pokud by ale lidé byli dostatečně finančně vzdělaní a jasně věděli, jaké možnosti mají pro své úspory, jak je například lépe zhodnotit, tak z dlouhodobého hlediska by to mohlo přinést řadu pozitiv.

Důležitost dlouhodobého finančního plánování

S tématem finanční gramotnosti a finančního plánování souvisí také dlouhodobost, která se týká třetího doporučení, a to významu a důležitosti dlouhodobých produktů, které v tomto směru zastupují především investiční fondy či penzijní spoření. Vzhledem nejenom k demografickým změnám je, dle mého, velmi důležité, aby lidé mysleli, co nejdříve, na svoji budoucnost či dokonce penzi.

Z praktické části je patrné, že investiční fondy a penzijní spoření zaujímají v současné době přibližně 25 % veškerých úspor, což není tak špatné, vzhledem k tomu, že absolutní částka zmíněných produktů se v posledních letech výrazně zvýšila (2005 - 270 mld. Kč, 2020 - 1,07 bil. Kč) a současně, v rámci posledních 15 let, je znatelný rostoucí trend. Vzhledem ke klesajícímu počtu účastníků penzijního spoření si ale myslím, že lidem stále ještě není úplně jasná důležitost vlastního zajištění na stáří. Přitom by bylo velmi účelné, kdyby zmíněné dva produkty zaujímaly vyšší procentuální zastoupení v rámci úspor českých domácností.

V současné době existuje řada diskuzí, v rámci kterých je probírán důchodový systém v České republice. Myslím, že by se ale o této problematice mělo mluvit ještě více, vzhledem k tomu, že současné diskuze predikují, že odchod do důchodu by mohl být v budoucnu například ve věku 70 let a zároveň výše starobního důchodu patrně nebude dostačující, aby lidem zajistila takovou životní úroveň, na kterou jsou zvyklí v rámci svého ekonomicky aktivního života.

Hlavním smyslem nejenom komerčních bank či státu, ale vlastně každého z nás, by měl být upřímný a otevřený pohled na tuto skutečnost. Každý člověk by se měl tak v první řadě spoléhat především sám na sebe a nespoléhat se již na to, že se o nás stát postará, jak

se často říká. Bylo by tak velmi účelné, kdyby vznikla výrazná kampaň, která by lidem osvětlila tuto problematiku a zároveň by se lidé dozvěděli, jak moc je právě dlouhodobé hledisko, v rámci tvorby úspor, přínosné.

Pochopení dlouhodobého hlediska v rámci osobních financí by také mohlo přispět k lepší a účelnější alokaci úspor, což by měla být jedna z hlavních priorit českých domácností podporující vyšší bohatství naší společnosti.

6. Závěr

Struktura úspor českých domácností a její analýza odhaluje řadu skutečností o chování českých domácností. Ze zjištěných výsledků vychází, že české domácnosti absolutní výši svých úspor neustále zvyšují, ovšem jednotlivé produkty mají v rámci sledovaného časového období rozdílný vývoj. Cílem této diplomové práce je analýza struktury úspor českých domácností, v rámci které jsou sledovány převážně konzervativní produkty, a její provázanost s ekonomikou České republiky.

V prvním případě - struktuře úspor českých domácností - vyšlo jasně najevo, že struktura úspor českých domácností se za sledované období (2005-2020) změnila. V roce 2005 patřily mezi nejvíce využívané produkty netermínované vklady (27 %), stavební spoření (22 %) a termínované vklady (18%). O 15 let později, v roce 2020, byly shodně netermínované vklady na prvním místě, ovšem v zastoupení již 55 %, což je velmi výrazný nárůst a jasně to vypovídá o tom, že české domácnosti sice vytváří vysoké úspory, ale zároveň s těmito penězi dále nic nedělají a nechávají je pouze „ležet“ na svých běžných účtech, což vzhledem k inflaci není moc uspokojivé. Mezi další často využívané produkty patřili v roce 2020 investiční fondy (12 %) a penzijní spoření (12 %), což naopak značí částečný posun v rámci struktury úspor českých domácností směrem k dynamičtějším produktům.

Díky výsledkům statistických analýz je zřejmé, že úspory českých domácností jsou provázané s ekonomikou České republiky a lze spatřit různé stupně závislosti mezi jednotlivými produkty a makroekonomickými ukazateli. I přesto ale, že existuje určitá závislost mezi úsporami českých domácností, či jednotlivými finančními produkty tvořícími úspory českých domácností, a ekonomikou České republiky, tak nutno zmínit, že vývoj ekonomiky - zda se nacházíme v době ekonomického růstu či naopak recesi - není tak důležitý, neboť výše finančních produktů, s drobnými výjimkami, v čase neustále roste.

Je tedy patrné, že české domácnosti nemají žádný problém s tvorbou svých úspor, ale, dle mého, je problém spíše jejich alokace či velmi neaktivní přístup ke svým úsporám, kterou lze spatřit především v tom, že českým domácnostem narůstají zůstatky především na netermínovaných vkladech (v roce 2020 dosahovaly cca 2,5 bil. Kč), které sebou nenesou téměř žádný výnos, či jen velmi zanedbatelný. Pokud pak uvažujeme inflaci, tak reálná hodnota, takto uložených finančních prostředků, v čase velmi klesá.

Pokud by se českým domácnostem podařilo lépe alokovat své finanční prostředky, a zároveň by myslely na dlouhodobé hledisko, tak věřím, že by mohly směřovat ke stále lepší životní úrovni. V rámci dlouhodobého hlediska se mohou lidé zaměřit rovněž na investice, které mohou přinášet ještě vyšší výnos, neboť je jasně znatelný princip složeného úročení, který zde působí.

Vzhledem k historii České republiky je ale pochopitelné, že české domácnosti využívají převážně konzervativní produkty a různým typům investic spíše nedůvěřují či dokonce nerozumí. Na základě historických dat můžeme tvdit, že v naší zemi lidé až do roku 1989 téměř nevěděli, co je například kapitálový trh či burza cenných papírů apod. a zároveň nebylo, vzhledem k fungujícímu režimu, úplně nutné vytvářet si vysoké rezervy.

Zároveň ale vnímám, v tomto směru, velmi významný posun, neboť již v současné době existují společnosti, které se snaží širokou veřejnost informovat o tématech jako jsou právě osobní finance, finanční plánování, finanční produkty či investování. Lze jmenovat například Portu.cz patřící pod investiční společnost Wood & Company Financial Services, a.s., které umožňuje lidem investovat do globálně diverzifikovaných portfolií a učit se tak zmíněné dlouhodobosti či jinému přístupu ke svým financím.

Po vypracování diplomové práce tak vzniká velmi zajímavá otázka - jaký je v současné době přístup českých domácností k investování, jaké mají o této problematice vědomosti, či konkrétní zkušenosti, a především, zda jsou tomuto tématu otevřeni. Osobně vnímám jako velmi důležité o této problematice mluvit, neboť díky výsledkům diplomové práce je odvoditelné, že české domácnosti jsou velmi zodpovědní v tvorbě svých úspor a jsou schopni vytvářet vysoké finanční rezervy, což je velmi pozitivní.

Naším cílem by ovšem mělo být především poučení společnosti o odlišném přístupu k osobním financím, který je v dnešní době moderních technologií, otevřen téměř každému a z dlouhodobého hlediska přináší pro každého velmi vysoký potenciál. Právě tato myšlenka, a zároveň poznatky vycházející z diplomové práce, se jeví jako velmi přínosná a důležitá jednak pro jednotlivé komerční banky, ale zároveň i investiční společnosti, zaměřující se na tvorbu své budoucí strategie.

7. Summary a keywords

This work deals with the selected matters of czech household savings's structure and the Czech republic's economy. Household savings belongs to the important part of the economy of each country of the world. This paper is focused on the situation in the Czech republic, with an aim to find out what development are in the household saving's structure due to economy of the Czech republic in 2005-2020.

Household savings constitute demand deposits, term deposits, deposits in foreign currency, building savings, pension funds and investment funds. When preparing this paper a correlation and regression analysis was used. The results of the analysis show that household savings are dependent on some macroeconomic indicators especially gross domestic produkt, net disposable income and number of employed persons. It is obvious that Czech households are very conservative on personal finances. The most used financial product is demand deposits.

Key words: households, savings, economy, regression, correlation

8. Seznam použitých zdrojů

a) Literatura

Bureš, J. (2012). Česká demokracie po roce 1989: institucionální základy českého politického systému. Grada.

Černohorský, J. (2020). Finance: od teorie k realitě. Grada Publishing.

Emmert, F. (2019). Moderní české dějiny. Mladá fronta.

Filip, M. (2006). Osobní a rodinné bohatství: kam s penězi. C.H. Beck.

Holman, R. (2017). Dějiny ekonomického myšlení (4. vydání). C.H. Beck.

Holman, R. (2010). Makroekonomie: středně pokročilý kurz (2. vyd). C.H. Beck.

Janda, J. (2011). Spořit nebo investovat?. Grada.

Jurečka, V. (2017). Makroekonomie (3., aktualizované a rozšířené vydání). Grada Publishing.

Keynes, J. M. (2020). Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz. Cicero.

Kociánová, H. (2012). Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co Vás neměl kdo naučit. ANAG.

Kohout, P. (2018). Investice: nová strategie. Grada.

Myant, M. (2013). Vzestup a pád českého kapitalismu: ekonomický vývoj České republiky od roku 1989. Academia.

Neubauer, J., Sedlačík, M., & Kříž, O. (2016). Základy statistiky: aplikace v technických a ekonomických oborech (2., rozšířené vydání). Grada.

Rejnuš, O. (2016). Finanční trhy: Učebnice s programem na generování cvičných testů. Grada Publishing.

Revenda, Z. (2012). Peněžní ekonomie a bankovníctví (5., aktualiz. vyd). Management Press.

Rojíček, M., Spěváček, V., Vejmelek, J., Zamrazilová, E., & Žďárek, V. (2016). Makroekonomická analýza: teorie a praxe. Grada Publishing.

Syrový, P. (2012). Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě. Grada.

Syrový, P., & Tyl, T. (2020). Osobní finance: řízení financí pro každého (3. aktualizované vydání). Grada Publishing.

Tůma, A. (2014). Průvodce úspěšného investora: vše, co potřebujete vědět o fondech. Grada.

Židek, L. (2006). Transformace české ekonomiky: 1989-2004. C.H. Beck.

b) Elektronické zdroje

Arlt, J., Radkovský, Š., & Čutková, J. (2001). Analýza spotřební funkce v podmínkách ČR. Česká národní banka, Sekce měnová.

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/en/economic-research/galleries/research_publications/mp_wp/download/vp34radkovsky.pdf

Doplňkové penzijní spoření. (2016). Asociace Penzijních Společností ČR. Retrieved October 08, 2020, from <https://www.apfcr.cz/doplňkove-penzijni-sporeni/>

Důchodové pilíře dříve a v současnosti: Penzijní systém v České republice. (2019). Byznys Noviny. Retrieved October 06, 2020, from <https://www.byznysnoviny.cz/2019/10/31/duchodove-pilire-drive-soucasnosti-penzijni-system-ceske-republice/>

Důchodové pojištění. (n.d.). Ministerstvo Práce A Sociálních Věcí. Retrieved December 18, 2020, from <https://www.mpsv.cz/duchodove-pojisteni>

Finanční gramotnost 2020: Zpráva z výzkumu pro Ministerstvo financí ČR. (2020). Ministerstvo Financí. Retrieved January 07, 2021, from <https://financnigramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/mereni-urovne-financni-gramotnosti/2020/mereni-financni-gramotnosti-2020-3302>

Frýd, L. (2015). Ekonometrie I - EkoFun. Retrieved March 08, 2021, from <http://www.ekofun.cz/courses/ekonometrie-i/8925-uvod-do-vicezomerne-regrese/>

Hlavní výhody a nevýhody doplňkového penzijního spoření. (2018). In Investiční web. <https://www.investicniweb.cz/video-hlavni-vyhody-a-nevyhody-doplňkoveho-penzijniho-sporeni/>

Household Savings. (2021). OECD Data. Retrieved March 18, 2021, from <https://data.oecd.org/hha/household-savings.htm>

Changwony, F. K., Campbell, K., & Tabner, I. T. (2021). Savings goals and wealth allocation in household financial portfolios, *124*. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2020.106028>

Lazarevič, A. (2015). 5 výhod či nevýhod penzijního spoření. Vyplatí se?. Měsíc: Vás Průvodce Finančním Světem. Retrieved October 14, 2020, from <https://www.mesec.cz/clanky/5-vyhod-ci-nevyhod-penzijniho-sporeni-vyplati-se/>

Málek, P., Oškrdalová, G., & Valouch, P. (2010). Osobní finance. Masarykova univerzita v Brně. <https://books.google.cz/books?id=AEjmdwAAQBAJ&pg=PA69&dq=stavebn%C3%AD+spo%C5%99en%C3%AD&hl=cs&sa=X&ved=2ahUKEwiD88Ko57bsAhWqgVwKHcmoDM0Q6AEwA3oECAYQA#v=onepage&q=stavebn%C3%AD%20spo%C5%99en%C3%AD&f=false>

Mandel, M., & Tomšík, V. (2003). The consumption function and Ricardian equivalence in a small open economy. *Politická Ekonomie*, 51(4), 517-532. <https://doi.org/10.18267/j.polek.414>

- Rutteová, L. (2020). Životní pojištění: Daně 2021, vyplacení pojistky, daňové úlevy. Skrblik.cz. Retrieved December 12, 2020, from <https://www.skrblik.cz/finance/pojisteni/zivotni/>
- Seznam investičních fondů. (2020). Česká Národní Banka. Retrieved December 13, 2020, from https://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/seznamy-instituci-pro-potreby-menove-a-financni-statistiky/seznam-investicnich-fondu/
- Seznam měnových finančních institucí. (2020). Česká Národní Banka. Retrieved December 13, 2020, from https://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/seznamy-instituci-pro-potreby-menove-a-financni-statistiky/seznam-mfi/
- Wierzbicka, E. (2017). Long-term savings of the population: an opportunity for both the country's economy and individual households. *Economic Annals-XXI*, 163(1-2(1), 52-55. <https://doi.org/10.21003/ea.V163-11>
- Zábojníková, K. (2021). Předběžný odhad HDP – 4. čtvrtletí 2020. *Statistika&My: Magazín Českého statistického úřadu*. Retrieved February 11, 2021, from <https://www.statistikaamy.cz/2021/02/02/predbezny-odhad-hdp>
- Zachová, A. (2020). Infografika: Jaké jsou výhody a nevýhody členství ČR v EU?. Euractiv.cz. Retrieved February 11, 2021, from <https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/infographic/infografika-jake-jsou-vyhody-a-nevyhody-clenstvi-cr-v-eu/>
- Znáte všech pět typů životního pojištění? Které se hodí pro vás?. (2020). Hyperfinance.cz: Portál Pro Vaše Finance. Retrieved December 12, 2020, from <https://www.hyperfinance.cz/magazin/znate-vsech-pet-typu-zivotního-pojisteni-ktere-se-hodi-pro-vas/>
- Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2019. (2020). Ministerstvo financí. <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/financni-stabilita-a-dohled/vyvoj-financniho-trhu/2019/zprava-o-vyvoji-financniho-trhu-v-roce-2-38890>

c) Legislativa

Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb.

Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření

Zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech

9. Seznam grafů, obrázků a tabulek

a) Seznam obrázků

Obrázek 1: Lineární regresní model, přímka	31
Obrázek 2: Ekonomický cyklus	43

b) Seznam grafů

Graf 1: Počet investičních fondů v České republice	24
Graf 2: Vývoj struktury termínovaných a netermínovaných vkladů, 2005-2020	34
Graf 3: Vývoj výše termínovaných a netermínovaných vkladů, 2005-2020	35
Graf 4: Vývoj celkové naspořené částky v rámci stavebního spoření, 2005-2020	35
Graf 5: Počet smluv stavebního spoření, 2005-2020	36
Graf 6: Vývoj technických rezerv životního pojištění, 2005-2020	37
Graf 7: Vývoj objemu prostředků v penzijním spoření, 2005-2020	38
Graf 8: Počet účastníků penzijního spoření, 2005-2020	39
Graf 9: Vývoj investičních fondů, 2005-2020	40
Graf 10: Struktura úspor českých domácností, 2005-2020	41
Graf 11: Meziroční srovnání změn HDP, 2005-2020	44
Graf 12: Vývoj obecné míry nezaměstnanosti, 2005-2020	46
Graf 13: Vývoj počtu nezaměstnaných osob, 2005-2020	47
Graf 14: Vývoj počtu zaměstnaných osob, 2005-2020	47
Graf 15: Průměrná roční míra inflace, 2005-2020	48
Graf 16: Vývoj úrokových sazeb stanovených ČNB, 2005-2020	50
Graf 17: Vývoj čistého disponibilního důchodu a celkových spotřebních výdajů českých domácností, 2005-2020	51
Graf 18: Meziroční změny celkových spotřebních výdajů a čistého disponibilního důchodu domácností, 2005-2020	52
Graf 19: Nominální průměrná měsíční hrubá mzda x celkové úspory, bodový graf	54
Graf 20: Míra inflace x celkové úspory, bodový graf	54
Graf 21: Investiční fondy x míra inflace, bodový graf	62
Graf 22: Investiční fondy x čistý disponibilní důchod, bodový graf	63

c) Seznam tabulek

Tabulka 1: Stavební spoření - výše státní podpory od roku 1993	17
Tabulka 2: DPS - výše státního příspěvku dle příspěvku účastníka	18
Tabulka 3: DPS - přehled ročního daňového zvýhodnění dle příspěvku účastníka	19
Tabulka 4: Vývoj HDP v České republice (v cenách předchozího roku), 2005-2020 ...	44
Tabulka 5: Vývoj průměrné mzdy, 2005-2020.....	49
Tabulka 6: Hodnoty korelačního koeficientu jednotlivých makroekonomických ukazatelů	53
Tabulka 7: Hodnota t-testu u nezávislých proměnných.....	57
Tabulka 8: Regresní analýza - Hodnota P jednotlivých proměnných	58
Tabulka 9: Výpočet celkových úspor pomocí regresní funkce.....	59
Tabulka 10: Výpočet celkových úspor při změně hodnoty nezávislých proměnných ...	59
Tabulka 11: Odhad celkových úspor českých domácností - optimistický výhled.....	60
Tabulka 12: Odhad celkových úspor českých domácností - pesimistický výhled	61
Tabulka 13: Shrnutí zjištěných výsledků.....	65
Tabulka 14: Hlavní doporučení pro konkrétní subjekty	67

10. Přílohy

Příloha č. 1: Celkové vklady českých domácností (mil. Kč), 2005-2020	80
Příloha č. 2: Vývoj vybraných ukazatelů stavebního spoření, 2005-2020	81
Příloha č. 3: Vývoj vybraných ukazatelů životního pojištění, 2005-2020.....	82
Příloha č. 4: Vývoj vybraných ukazatelů penzijního spoření, 2005-2020.....	83
Příloha č. 5: Vývoj investičních fondů (mil. Kč), 2005-2020	84
Příloha č. 6: Korelační matice všech nezávislých proměnných.....	85
Příloha č. 7: Korelační matice vybraných nezávislých proměnných.....	85
Příloha č. 8: Regresní analýza, výstup z Microsoft Excel	86
Příloha č. 9: Korelační koeficienty pro jednotlivé finanční produkty a makroekonomické ukazatele	87

Příloha č. 1: Celkové vklady českých domácností (mil. Kč), 2005-2020

Rok	Vklady v Kč			Vklady v cizí měně	Celkem (Kč + cizí měna)		
	Termínované vklady	Netermínované vklady	Celkem	Celkem	Termínované vklady	Netermínované vklady	Celkem
2005	599 178 Kč	411 759 Kč	1 010 936 Kč	66 397 Kč	643 512 Kč	433 821 Kč	1 077 333 Kč
2006	630 642 Kč	482 561 Kč	1 113 203 Kč	61 174 Kč	672 350 Kč	502 026 Kč	1 174 376 Kč
2007	678 178 Kč	552 903 Kč	1 231 081 Kč	58 440 Kč	719 490 Kč	570 031 Kč	1 289 521 Kč
2008	716 208 Kč	657 622 Kč	1 373 830 Kč	66 001 Kč	763 260 Kč	676 571 Kč	1 439 831 Kč
2009	740 943 Kč	743 187 Kč	1 484 130 Kč	67 123 Kč	780 246 Kč	771 008 Kč	1 551 254 Kč
2010	731 675 Kč	847 941 Kč	1 579 616 Kč	61 964 Kč	763 242 Kč	878 338 Kč	1 641 580 Kč
2011	743 918 Kč	907 429 Kč	1 651 347 Kč	59 959 Kč	772 052 Kč	939 253 Kč	1 711 305 Kč
2012	729 480 Kč	980 447 Kč	1 709 927 Kč	60 381 Kč	754 375 Kč	1 015 933 Kč	1 770 308 Kč
2013	692 435 Kč	1 058 136 Kč	1 750 571 Kč	61 667 Kč	715 202 Kč	1 097 036 Kč	1 812 238 Kč
2014	649 956 Kč	1 198 520 Kč	1 848 477 Kč	74 702 Kč	675 713 Kč	1 247 466 Kč	1 923 179 Kč
2015	619 812 Kč	1 330 495 Kč	1 950 307 Kč	84 438 Kč	641 612 Kč	1 393 133 Kč	2 034 745 Kč
2016	581 654 Kč	1 541 239 Kč	2 122 893 Kč	86 383 Kč	600 824 Kč	1 608 451 Kč	2 209 276 Kč
2017	538 256 Kč	1 757 654 Kč	2 295 910 Kč	74 298 Kč	550 410 Kč	1 819 798 Kč	2 370 208 Kč
2018	549 076 Kč	1 927 640 Kč	2 476 716 Kč	81 736 Kč	560 884 Kč	1 997 568 Kč	2 558 452 Kč
2019	573 896 Kč	2 054 715 Kč	2 628 611 Kč	96 849 Kč	586 711 Kč	2 138 749 Kč	2 725 460 Kč
2020	524 090 Kč	2 421 957 Kč	2 946 047 Kč	110 793 Kč	533 823 Kč	2 523 016 Kč	3 056 840 Kč

Příloha č. 2: Vývoj vybraných ukazatelů stavebního spoření, 2005-2020

Rok	Počet smluv ve fázi spoření	Nově uzavřené smlouvy	Stávající smlouvy	Naspořená částka (mil. Kč)	Průměrná částka na smlouvu
2005	5 573 874	430 233	5 143 641	328 987 Kč	59 023 Kč
2006	5 297 522	516 385	4 781 137	359 848 Kč	67 928 Kč
2007	5 132 595	579 730	4 552 865	384 880 Kč	74 987 Kč
2008	5 070 510	705 463	4 365 047	401 061 Kč	79 097 Kč
2009	4 926 183	575 292	4 350 891	415 150 Kč	84 274 Kč
2010	4 845 319	532 765	4 312 554	430 122 Kč	88 771 Kč
2011	4 550 468	410 461	4 140 007	433 433 Kč	95 250 Kč
2012	4 316 999	433 093	3 883 906	434 986 Kč	100 761 Kč
2013	4 066 684	449 588	3 617 096	429 110 Kč	105 518 Kč
2014	3 825 367	481 439	3 343 928	413 576 Kč	108 114 Kč
2015	3 503 349	373 096	3 130 253	384 225 Kč	109 674 Kč
2016	3 312 077	403 259	2 908 818	362 603 Kč	109 479 Kč
2017	3 212 427	370 707	2 841 720	358 904 Kč	111 724 Kč
2018	3 166 824	422 048	2 744 776	355 037 Kč	112 111 Kč
2019	3 226 733	485 176	2 741 557	359 732 Kč	111 485 Kč
2020	3 205 672	320 769	2 884 903	353 511 Kč	110 277 Kč

Příloha č. 3: Vývoj vybraných ukazatelů životního pojištění, 2005-2020

Rok	Celkem = Technické rezervy ŽP (mil. Kč)	Z toho: nositelem rizika je pojistník (mil. Kč)	Počet smluv ŽP
2005	162 938 Kč	12 028 Kč	7 509 176
2006	182 808 Kč	18 472 Kč	7 855 341
2007	197 387 Kč	26 903 Kč	8 254 786
2008	204 845 Kč	29 389 Kč	8 760 412
2009	222 462 Kč	42 572 Kč	6 981 997
2010	245 771 Kč	57 693 Kč	6 907 336
2011	256 959 Kč	65 081 Kč	6 637 928
2012	274 465 Kč	77 791 Kč	6 707 726
2013	278 630 Kč	80 626 Kč	6 308 630
2014	279 916 Kč	78 013 Kč	6 072 041
2015	274 323 Kč	79 923 Kč	5 810 076
2016	273 608 Kč	83 850 Kč	5 634 342
2017	272 309 Kč	88 653 Kč	5 471 827
2018	260 657 Kč	83 886 Kč	5 340 412
2019	263 239 Kč	93 595 Kč	5 136 976
2020	268 504 Kč	98 275 Kč	5 050 410

Příloha č. 4: Vývoj vybraných ukazatelů penzijního spoření, 2005-2020

Rok	Penzijní fondy		Účastnické fondy		Celkem	
	Počet účastníků	Objem prostředků (mil. Kč)	Počet účastníků	Objem prostředků (mil. Kč)	Počet účastníků	Objem (mil. Kč)
2005	3 284 000	112 646 Kč	-	-	3 284 000	112 646 Kč
2006	3 611 000	136 136 Kč	-	-	3 611 000	136 136 Kč
2007	3 962 000	162 104 Kč	-	-	3 962 000	162 104 Kč
2008	4 296 000	186 119 Kč	-	-	4 296 000	186 119 Kč
2009	4 470 000	200 220 Kč	-	-	4 470 000	200 220 Kč
2010	4 595 000	216 112 Kč	-	-	4 595 000	216 112 Kč
2011	4 599 000	232 052 Kč	-	-	4 599 000	232 052 Kč
2012	5 120 000	246 594 Kč	-	-	5 120 000	246 594 Kč
2013	4 870 000	280 688 Kč	91 000	1 265 Kč	4 961 000	281 953 Kč
2014	4 558 000	312 102 Kč	229 000	4 840 Kč	4 787 000	316 942 Kč
2015	4 257 000	339 311 Kč	368 000	10 141 Kč	4 625 000	349 452 Kč
2016	3 976 000	364 985 Kč	542 000	18 048 Kč	4 518 000	383 033 Kč
2017	3 688 000	383 945 Kč	763 000	29 943 Kč	4 451 000	413 888 Kč
2018	3 470 000	404 350 Kč	967 000	42 715 Kč	4 437 000	447 065 Kč
2019	3 302 000	427 017 Kč	1 139 000	60 098 Kč	4 441 000	487 115 Kč
2020	3 134 000	449 373 Kč	1 281 000	78 512 Kč	4 415 000	527 885 Kč

Příloha č. 5: Vývoj investičních fondů (mil. Kč), 2005-2020

Rok	Fondy peněžního trhu	Fondy dluhopisové	Fondy akciové	Fondy smíšené	Fondy fondů	Fondy zajištěné/strukturované	Fondy nemovitostní	Celkem
2005	102 000 Kč	43 800 Kč	23 800 Kč	27 200 Kč	4 300 Kč	23 800 Kč	0 Kč	157 430 Kč
2006	105 300 Kč	41 600 Kč	36 600 Kč	33 800 Kč	11 200 Kč	42 800 Kč	0 Kč	189 910 Kč
2007	107 800 Kč	36 200 Kč	48 000 Kč	38 500 Kč	18 700 Kč	64 700 Kč	1 200 Kč	220 570 Kč
2008	88 100 Kč	26 500 Kč	23 500 Kč	26 100 Kč	12 900 Kč	65 100 Kč	1 800 Kč	170 800 Kč
2009	77 800 Kč	20 500 Kč	33 500 Kč	26 700 Kč	13 000 Kč	61 600 Kč	1 300 Kč	166 424 Kč
2010	68 500 Kč	32 700 Kč	41 400 Kč	32 100 Kč	15 600 Kč	55 100 Kč	2 000 Kč	178 128 Kč
2011	24 100 Kč	61 300 Kč	36 600 Kč	32 900 Kč	17 300 Kč	49 600 Kč	2 000 Kč	161 136 Kč
2012	17 000 Kč	81 800 Kč	41 000 Kč	35 800 Kč	18 100 Kč	38 900 Kč	2 700 Kč	171 769 Kč
2013	12 000 Kč	88 400 Kč	52 200 Kč	51 500 Kč	24 500 Kč	36 900 Kč	4 300 Kč	196 954 Kč
2014	7 901 Kč	108 600 Kč	58 200 Kč	103 600 Kč	13 200 Kč	32 058 Kč	5 258 Kč	240 036 Kč
2015	4 335 Kč	111 850 Kč	69 340 Kč	137 834 Kč	17 910 Kč	28 303 Kč	12 439 Kč	294 149 Kč
2016	3 096 Kč	124 021 Kč	81 298 Kč	155 814 Kč	20 227 Kč	27 534 Kč	18 127 Kč	344 094 Kč
2017	2 606 Kč	118 758 Kč	99 320 Kč	188 635 Kč	24 406 Kč	26 879 Kč	22 899 Kč	396 471 Kč
2018	10 892 Kč	99 679 Kč	99 869 Kč	183 165 Kč	25 071 Kč	24 015 Kč	30 290 Kč	392 574 Kč
2019	4 526 Kč	152 374 Kč	115 501 Kč	191 165 Kč	30 341 Kč	24 486 Kč	38 533 Kč	523 511 Kč
2020	3 584 Kč	150 891 Kč	133 773 Kč	225 485 Kč	0 Kč	21 681 Kč	42 658 Kč	543 388 Kč

Příloha č. 6: Korelační matice všech navzájem závislých proměnných

	Cenová hladina	Výdaje	Nezaměstnaní	Čistý disponibilní důchod	HDP	Mzda	Nezaměstnanost	Zaměstnaní
1. Cenová hladina	1,000							
2. Výdaje	0,962	1,000						
3. Nezaměstnaní	-0,716	-0,852	1,000					
4. Čistý disponibilní důchod	0,901	0,975	-0,919	1,000				
5. HDP	0,933	0,992	-0,899	0,994	1,000			
6. Mzda	0,968	0,996	-0,826	0,973	0,987	1,000		
7. Nezaměstnanost	-0,737	-0,867	0,999	-0,933	-0,913	-0,844	1,000	
8. Zaměstnaní	0,859	0,951	-0,960	0,981	0,975	0,935	-0,968	1,000

Příloha č. 7: Korelační matice vybraných nezávislých proměnných

	Cenová hladina	Výdaje	Nezaměstnaní	Čistý disponibilní důchod	HDP
1. Cenová hladina	1,000				
2. Výdaje	0,962	1,000			
3. Nezaměstnaní	-0,716	-0,852	1,000		
4. Čistý disponibilní důchod	0,901	0,975	-0,919	1,000	
5. HDP	0,933	0,992	-0,899	0,994	1,000

Příloha č. 8: Regresní analýza, výstup z Microsoft Excel

Regresní statistika	
Násobné R	0,997368507
Hodnota spolehlivosti R	0,994743938
Nastavená hodnota spolehlivosti R	0,992115907
Chyba stř. hodnoty	74883,7269
Pozorování	16

ANOVA

	Rozdíl	SS	MS	F	Významnost F
Regrese	5	1,06127E+13	2,12254E+12	378,5130039	4,67475E-11
Rezidua	10	56075725540	5607572554		
Celkem	15	1,06688E+13			

	Koeficienty	Chyba stř. hodnoty	t Stat	Hodnota P	Dolní 95%	Horní 95%	Dolní 95,0%	Horní 95,0%
Hranice	-5786799,776	496433,3259	-11,6568	3,83631E-07	-6892922,157	-4680677,396	-6892922,157	-4680677,396
Cenová hladina	41546,30342	11943,0900	3,4787	0,005934193	14935,44054	68157,1663	14935,44054	68157,1663
Výdaje	-1,8336	0,7693	-2,3835	0,038384564	-3,5477	-0,1195	-3,5477	-0,1195
Nezaměstnaní	2,2986	0,6633	3,4656	0,006065661	0,8207	3,7764	0,8207	3,7764
Čistý disponibilní důchod	1,2253	0,2668	4,5922	0,000991968	0,6308	1,8199	0,6308	1,8199
HDP	0,8979	0,3491	2,5718	0,027804152	0,1200	1,6759	0,1200	1,6759

Příloha č. 9: Korelační koeficienty pro jednotlivé finanční produkty a makroekonomické ukazatele

Makroekonomický ukazatel/Finanční produkt	Termínované vklady	Netermínované vklady	Vklady v cizí měně	Stavební spoření	Penzijní spoření	Životní pojištění	Investiční fondy
Počet zaměstnaných	-0,81188	0,93466	0,82489	-0,43317	0,93731	0,53925	0,93030
Počet nezaměstnaných	0,76028	-0,85480	-0,79519	0,51974	-0,84932	-0,36871	-0,90769
Cenová hladina	-0,72914	0,95101	0,77416	-0,06416	0,96325	0,84802	0,81339
Výdaje na konečnou spotř. domácností	-0,77911	0,97783	0,82033	-0,24651	0,98287	0,71557	0,90689
Čistý disponibilní důchod domácností	-0,83192	0,97131	0,86411	-0,41613	0,96779	0,57402	0,96198
Obecná míra nezaměstnanosti	0,75285	-0,84416	-0,77056	0,50833	-0,84458	-0,38262	-0,89376
Nominální prům. měsíční hrubá mzda	-0,77673	0,98448	0,83635	-0,23773	0,98337	0,71178	0,90981
Míra inflace	0,15694	-0,05861	-0,05506	-0,07073	-0,09996	-0,34143	0,03312
Diskontní sazba	0,30319	-0,43473	-0,29345	-0,28493	-0,44958	-0,75280	-0,16954
HDP	-0,81411	0,97926	0,84102	-0,32448	0,98285	0,67190	0,93214